

PRO20 KONGRESS 22

PRO-styrelsens förslag

UTLÅTANDE

Motion 79-129

Handlingsprogram

PRO20 KONGRESS 22

PRO:s handlingsprogram 2022

Leva livet hela livet

Motion 79

PRO Fisksätra

PRO-distriktet Stockholm

Det senare livets villkor

Vi äldre blir allt fler, vi lever längre och vi är såväl välutbildade som friska långt upp i åren. "Äldre" är ett vanskligt begrepp, det leder tankarna till en homogen grupp med liknande behov. Tvärtom, blir vi alltmer olika, med olika livssituation, intressen och hälsa.

Olika förluster, som att bli änka/änkeman, att nära vänner och anhöriga dör och att ens kropp inte längre orkar som förr, gör äldre särskilt utsatta för ensamhet och social isolering. Social isolering är ett folkhälsoproblem som kan jämföras med andra riskfaktorer som rökning, brist på motion, fetma och högt blodtryck.

Folkhälsomålen reviderades av riksdagen år 2018, de 11 målen blev till åtta (8) Där det första målet lyder:

1. Det tidiga livets villkor!

Inte i något av de följande sju målen framträder de äldres livsvillkor specifikt. Ändå är åren mellan 65 och c:a 90 -100 år både lång och händelserik. Därför finns det ett stort behov av ett 9:e mål inriktat just på det senare livets villkor!

Jag/vi föreslår kongressen besluta

att PRO ska arbeta för ett 9:e Folkhälsomål inriktat på äldres livsvillkor!

Gunvor Jonsson

070 369 7601

gunjon40@gmail.com

Distriktets utlåtande

Bifall

Distriktet instämmer i motionens krav. Motionen bifalls.

Styrelsens utlåtande och förslag till beslut

Föredragande: Jan Andersson

Föredragandestöd: Marie Näslund

De flesta av oss äldre lever ett ganska gott och aktivt liv. En nybliven pensionär kan räkna med att ha många aktiva år framför sig. Samtidigt vet vi att ett gott liv i hälsa hänger nära samman med de sociala livsvillkoren. De sociala och ekonomiska klyftorna bland äldre återspeglas i skillnader i ohälsa och för tidig död. Det måste skapas förutsättningar för en god och jämlik hälsa.

Styrelsen menar att detta tydligt lyfts fram i flera av dagens folkhälsomål, bland annat Inkomster och försörjningsmöjligheter, Kontroll, inflytande och delaktighet och inte minst i En jämlik och hälsofrämjande hälso- och sjukvård.

Motionen nämner särskilt frågan om ofrivillig ensamhet, vilket är en fråga som i stor utsträckning berör äldre. För att motverka ensamhet och ofrivillig isolering finns runt om i landet i PRO så kallade kontaktombud, medlemmar som håller kontakt med andra medlemmar som av olika anledningar inte har möjlighet att delta i möten och andra verksamheter. Systemet med kontaktombud inom PRO bör stimuleras och utvecklas. Det bidrar till hälsa och glädje både för de som är kontaktombud och de som får stöd.

Styrelsens uppfattning är att det hälsofrämjande arbete som PRO bedriver ska utvecklas och vara en naturlig del av hela organisationen. PRO folkhögskola fortsätter erbjuda kurser i kost, hälsa och rörelse, för både medlemmar och för friskvårdsansvariga i föreningar och distrikt som sedan kan engagera medlemmar i hela landet.

Det ovan nämnda hindrar dock inte att samhället i övrigt också fokuserar särskilt på äldres hälsa på samma sätt som på ungas hälsa.

Styrelsen föreslår kongressen besluta

att bifalla motionen.

Pensionärers ekonomi

Motion 80

Enskild motion, Christer Hansson

PRO Umeå

PRO-distriktet Västerbottens län

Efterlevandeskydd i pensionssystemet

När man dör så fördelas den allmänna pensionen till andra pensionssparare och pensionärer i pensionssystemet s. k. arvsvinster. Att våra politiker har valt att pengarna ska gå tillbaka till systemet beror på att man vill göra pensionssystemet mer ekonomiskt stabilt. Det är således uppbyggt med förutsättningar att avlidnas pensionspengar ska säkra detsamma. I PRO:s förslag till handlingsprogram poängteras att pension är uppskjuten lön. Den borde alltså rätteligen tillfalla den efterlevande till den avlidne pensionären. Beträffande premiepensionen som är en del av den allmänna pensionen kan efterlevandeskydd tecknas så att ett visst belopp utgår till den efterlevande. Samma borde gälla för övriga delar i den allmänna pensionen.

Jag/vi föreslår kongressen besluta

att PRO arbetar för en ändring i pensionssystemet så att efterlevandeskydd kan tecknas för inkomst-respektive tilläggspension.

Anita Berg

076 800 05 22

anita.berg@vasterbottens-lan.pro.se

Distriktets utlåtande

Avslag

skickas som enskild

Styrelsens utlåtande och förslag till beslut

Föredragande: Inger Jonasson Sjödin och Jan Andersson

Föredragandestöd: Marie Näslund

Christer Hansson PRO Umeå föreslår att PRO arbetar för en ändring i pensionssystemet så att efterlevandeskydd även kan tecknas för inkomst- och tilläggspension.

När en person dör fördelas pengar på dennes pensionskonto från inkomst- och tilläggspensionen ut i form av arvsvinster till de som lever i samma ålder. Arvsvinsterna bidrar till att deras pensionsutbetalningar kan fortsätta livet ut utan att pengarna tar slut på kontot. Den principen är värdefull enligt styrelsens uppfattning och bör därför bestå.

Inom premiepensionen fördelas arvsvinster på övriga pensionssparare och pensionärer emellertid enligt särskilda regler. Möjlighet att teckna ett efterlevandeskydd föreligger under vissa förutsättningar. Detsamma gäller de tjänstepensioner som arbetsmarknadens parter administrerar.

Styrelsen föreslår kongressen besluta

att avslå motionen.

Motion 81

PRO Billingsfors

PRO-distriktet Norra Älvsborg

Tilläggs- och trygghetspensioner.

Sedan det nya pensionssystemet infördes har vi under de senaste tio åren sett att steg för steg har förändringar i detta vuxit. Var för sig är de viktiga. Intrycket är emellertid att mycket handlar om att "lappa och laga" i systemet.

Det är naturligtvis bra att garantipensionen och bostadstillägget höjs. På samma sätt förhåller det sig med de nya inslagen i pensionssystemet: pensionstillägg och trygghetspensionen.

Det senare riktar sig till dem som avbryter sitt yrkesverksamma liv pga. arbetsförhållanden. Pensionstillägget är "specialdestinerat" till dem med låg inkomstpension. Motivet är avståndet ska öka mellan dem som bara lever av garantipension respektive låg inkomstpension för dem som yrkesarbetat länge. I grund och botten är förändringarna både rimliga och ger ökad rättvisa i en tid då livsinkomsten avgör pensionens storlek.

Effekterna av pensionstillägget behöver också uppmärksammas då det påverkar skatterna för enskilda, och får inte särskilt stor inverkan på privatekonomin. Det ger ändå en förbättring av vardagsekonomin för dem som berörs- framför allt kvinnor.

Här gäller det att noga följa utvecklingen då tillägget inte heller är indexbaserat. Redan nu förutses behov av ökade insatser för pensionstillägget ska upplevas som ännu mer rättfärdigt bland dem med lägsta pensionerna. Samma sak gäller för trygghetspensionen.

För PRO är det här ett självklart uppdrag. Redan inför statens budget 2023 borde en höjning av pensionstillägget aktualiseras av PRO.

De här nya delarna av pensionssystemet förtar inte värdet av det principiella värdet av att slopa den s.k. pensionärsskatten. Detta är ett resultat av bl.a. PRO:s viktiga påverkansarbete. Det måste också vara viktigt för PRO att fortsätta ansträngningarna för att stärka finansieringen av hela pensionssystemet via både ökade inbetalningar och att alla avgifter tillförs systemet.

Jag/vi föreslår kongressen besluta

att PRO aktivt arbetar för att förbättra pensionstillskottet och trygghetspensionen.

att i övrigt förstärka pensionssystemet i linje med vad som framgår av motionen i övrigt.

Solveig Nettelbo

0704134623

solveig.nettelbo@telia.com

Distriktets utlåtande

Bifall

Distriktets höstmöte 2021-12-02 har bifallit motionen.

Styrelsens utlåtande och förslag till beslut

Föredragande: Inger Jonasson Sjödin och Jan Andersson

Föredragandestöd: Marie Näslund

PRO Billingsfors och PRO-distriktet Norra Älvsborg föreslår att PRO aktivt ska arbeta för att förbättra pensionstillskottet och trygghetspensionen samt i övrigt förstärka pensionssystemet.

I likhet med motionären anser vi att hela pensionssystemet behöver ses över och pensionerna behöver höjas – det måste bli ett slut på att "lappa och laga". Pensionssystemet är finansiellt stabilt men levererar alldeles för låga pensioner till alltför många pensionärer. Vidtas inte åtgärder i form av högre inbetalningar till pensionssystemet och att politiken möjliggör så att fler som vill, kan och får arbeta längre kan göra det så kommer den allmänna pensionens andel av slutlönen att sjunka ytterligare och gruppen med låga pensioner att växa på ett för oss oacceptabelt sätt.

Vi välkomnar det tillskott i ekonomin som inkomstpensionstillägget (IPT) inneburit för en stor grupp pensionärer som trots ett långt arbetsliv fått en mycket låg pension även om höjningen inte är tillräcklig. Det ska helt enkelt ha lönat sig att ha arbetat ett långt arbetsliv även om man haft låg eller medelinkomst. IPT och dess konstruktion är dock en främmande fågel i pensionssystemet och får enligt vår mening ses som en tillfällig men kortsiktigt helt nödvändig förstärkning av inkomstpensionen efter de höjningar som skedde i grundskyddet 2020. Allt i avvaktan till att inkomstpensionen kan höjas väsentligt genom högre inbetalningar till pensionssystemet och utan att en sådan höjning påverkar utgående nivåer från grundskyddet.

PRO har redogjort för hur finansieringen kan ske på ett ansvarsfullt men mer rättvist och solidariskt sätt i rapporten "Höj den allmänna pensionen". Styrelsen anser i likhet med motionären att utvecklingen av pensionsnivåerna för de sämst ställda pensionärerna och de pensionärer som trots ett långt arbetsliv har en alltför låg pension måste följas noga.

PRO har även välkomnat regeringens förslag om en trygghetspension och andra förbättringen för den grupp som tidigare kallades förtidspensionärer men som numera döljs under beteckningen sjuk- och aktivitetsersättning inom ramen för sjukförsäkringen. Sjukförsäkringen behöver således reformeras parallellt med pensionssystemet. Minskningen av beviljandegraden gällande rätt till sjukersättning beror på den lagstiftning som infördes 2008. Avslagsandelen avseende nya ansökningar i sjukersättningsärenden ligger idag på ca 70 procent, där kvinnor har en högre avslagsandel än män. Avslagsandelen har ökat och nybeviljande minskat kraftigt under 2000-talet. Arbetsmarknadsbegreppet inom sjuk-

och aktivitetsersättningen bör vara detsamma som det som gäller för sjukpenning och det måste finnas en möjlighet att bevilja sjukersättning även när arbetsförmågenedsättningen inte nödvändigtvis bedöms vara livslång enligt vår uppfattning. För att skapa ett så lätt administrerat och legitimt regelverk som möjligt bör det övervägas att för året när den försäkrade fyller 60 år så ska dennes arbetsförmåga prövas mot den tidigare anställningen och undantas från prövning mot ett annat arbete. Saknas den försäkrade ett anställningskontrakt bör arbetsförmågeutredningen göras i relation till den försäkrades yrkeskompetens. På denna senare punkt återstår behovet av förbättringar även efter regeringens reformarbete och det därpå följande riksdagsbeslutet.

PRO har under lång tid krävt att pension ska beskattas lika med lön på samma nivå. Det är en mycket viktig princip eftersom pension per definition är uppskjuten och avstådd lön. På denna punkt har vårt arbete varit framgångsrikt men är alltjämt aktuellt då viss skillnad kvarstår trots de senaste årens minskning av den särskilda "pensionärsskatten". Dessutom riskerar eventuellt nya jobbskatteavdrag att återigen öka skillnaderna. Arbetet för att upprätthålla och i praktiken genomföra denna likabehandlingsprincip av lön och pension återstår således.

Styrelsen föreslår kongressen besluta

att bifalla att-sats ett

att besvara att-sats två.

Motion 82

PRO Västerås-Finska

PRO-distriktet Västmanland

pension upphandling

Att förhandla bättre pensioner till pensionärer. Arkument har mottagits från PM medlem, hen pratade om pengar som fanns pensionsystemet vid införandet av det nya pensionsystemet. Bättre pension frågan har behandlas vid styrelse och vid medlemsmöte med enhelling stöd, vidare skicka motion till PRO.

Jag/vi föreslår kongressen besluta

att bättre pensioner behövs handla fram.

Marja-Terttu Mäntylä
0701715356
vasteras.finska@pro.se

Distriktets utlåtande

Besvarad

Distriktets höstmöte 2021-11-17 anser att motionen är besvarad, då en höjning av pensionerna har Prio 1, hos Riks så detta är något som Riks jobbar aktivt med.

Styrelsens utlåtande och förslag till beslut

Föredragande: Inger Jonasson Sjödin och Jan Andersson

Föredragandestöd: Marie Näslund

PRO Västerås – Finska föreslår att bättre pensioner behöver förhandlas fram.

PRO verkar med kraft för att den allmänna pensionen ska höjas. Det är en prioriterad fråga. De allmänna pensionerna är nämligen alldeles för låga för alldeles för många bland våra nuvarande och kommande pensionärer/medlemmar.

Vårt inkomstpensionssystem är ett avgiftsbaserat system där varje intjänad krona ger pensionsrätt. Någon förhandling förekommer inte i denna eller andra delar av det allmänna pensionssystemet/grundskyddet. Pensionssystemets utformning är ytterst en fråga för beslut av regering/riksdag. Däremot upphandlar pensionsmyndigheten fonder som ska tillåtas delta i premiepensionssystemet – ett pensionssparande där individen själv bestämmer med vilken risk pensionspengarna ska placeras. Regler om fonders deltagande på fondtorget övervakas av Pensionsmyndigheten och har stramats åt för att minska riskerna för pensionsspararnas pengar. En reform och inriktning som PRO stödjer.

Upphandling av pensionsbolag förekommer dock inom ramen för tjänstepensionssystemet dvs. i de tjänstepensionskollektivavtal som finns på arbetsmarknaden. Krav på förändring av de avtalen förfogar inte PRO över utan sker inom ramen för det arbete arbetsmarknadens parter gör och förfogar över och påverkan för pensionärernas av dessa delar av pensionssystemet sker via det fackliga medlemskapet.

Styrelsen föreslår kongressen besluta

att besvara motionen.

Motion 83

PRO Matfors-Tuna

PRO-distriktet Medelpad

Bättre villkor för äldre

Det görs ett jättrbra arbete med att försöka påverka pensionärerna från vårt förbund men tyvärr äts ökningarna upp av höjda priser för varor och tjänster så att i slutändan får man en sänking av det ekonomiska utrymmet. Kostnader för färdtjänst, sjukresor, läkarvård, hemtjänster och medicin ökar så gott som varje år och dessutom höjs beloppet för att man skall nå upp till frikort för fria resor.

Från första september höjdes priset för sjukresor för de som har färdtjänst med 300 procent till 200 kronor per resa oavsett hur långt man åker, alltså kostar ett sjukbesök när man inte nått maxbeloppet enligt följande två resor 400 kronor, sjukbesök för 300 kr totalt 700 kr. Med några besök så blir det ganska stora ekonomiska bortfall. Detta förutom övriga prisökningar som också drabbar pensionärer och pensioner med sjukdomar som kräver omfattande behandling.

Jag/vi föreslår kongressen besluta

Att PRO riks ser över kostnader för pensionärer då i första hand inom allt som rör sjuvård, läkemedel, hemtjänst och resor.

Att PRO riks tar ett bättre grepp om den totala ekonomiska situationen för medlemmararna och inte låter ökningarna av varor och tjänster sluka en stor del av pensionen.

Bo Nordgren

0703410606

matfors-tuna@pro.se

Distriktets utlåtande

Avslag

Distriktsstyrelsen svar på motionen från PRO Matfors, rörande kostnader för sjukbesök/resor samt pensionärers ekonomiska situation. Utifrån ökade priser på varor och tjänster.

Första attsatsen; Avslag.

Distriktsstyrelsen föreslår att motionären kontaktar regionens pensionärsråd när det gäller sjukresor.

Respektive kommunalt pensionärsråd när det gäller färdtjänst respektive hemtjänst.

Andra att satens Avslag.

Distriktsstyrelsen föreslår motionären att kontakta något politiskt parti som har möjlighet att påverka prissättningar på våra varor och tjänster.

Styrelsens utlåtande och förslag till beslut

Föredragande: Inger Jonasson Sjödin och Jan Andersson

Föredragandestöd: Marie Näslund

PRO Matfors – Tuna föreslår att PRO ser över kostnader för pensionärer och tar ett bättre grepp om den totala ekonomiska situationen för medlemmarna.

Styrelsen anser att motionären pekar på något viktigt. Att stärka pensionärens ekonomi och då särskilt de med låg pension trots ett långt arbetsliv så handlar det om både inkomst som utgiftssidan som pensionär. En höjning av den allmänna pension – som är en prioriterad fråga för PRO – motverkas självklart av utgiftsökningar i form av en ökad kostnad i form av färdtjänst, sjukresor, läkarvård med mera. En allmän höjning av elen drabbar naturligtvis särskilt hårt de som saknar marginaler i sin hushållsekonomi. Även höjd inflation och högre räntor påverkar hushållen.

Det som återstår i plånboken varje månad när alla nödvändiga utgifter är betalda inklusive skatten är lika med en pensionärs ekonomi. För att stärka den bör PRO arbeta på alla nivåer.

PRO riks har den intressepolitiska bevakningen och arbetar med opinionsbildningen på den övergripande nationella nivån medan även regionens och kommunernas pensionärsråd har en given roll när det gäller att arbeta för förbättrade villkor för sjukresor respektive bättre villkor för färd- och hemtjänst.

Styrelsen föreslår kongressen besluta

att besvara motionen.

Motion 84

PRO Hermansby

PRO-distriktet Bohuslän

Förnyat pensionssystem samt en lägsta pension i paritet med EU-fattigdomsgräns

Vi bör kräva av riksdagen: Fastställ en värdesäkrad lägsta pensionsnivå i paritet med EU-fattigdomsgräns.

Alla som lever i vårt samhälle bidrar till den ekonomiska samhällsutvecklingen genom olika grader av deltagande i utbildning, innovation, produktion och konsumtion.

Enligt nationalekonomer är den viktigaste enskilda faktorn för konjunkturutveckling bara den inhemska konsumtionen.

EU har definierat en fattigdomsgräns som 60% av medianinkomsten i samhället.

Ingen medborgare i välfärdslandet Sverige borde behöva leva i fattigdom.

År 2020 upptäck medianlönen i Sverige till 32.400 kr/mån. vilket leder till fattigdomsgränsen 19.440 kr/mån. (enl. ovan)

Folkhälsomyndigheten mäter regelbundet olika indikatorer för folkhälsan mm. För indikatorn "låg ekonomisk standard" framkommer tydliga risker för vissa grupper i samhället. Med disponibel inkomst lägre än 60% av medianvärdet för riket utkristalliseras effekter på det materiella förutsättningarna för överlevnad dels genom effekt på social delaktighet och möjligheter att styra sitt liv. I förlängningen påverkar det även risken att dö i förtid. (se Folkhälso-myndighetens hemsida)

Från september 2021 gäller att: För pensionär mellan 9000:-/mån och 17000:-/mån utbetalas ett "inkomstpensionstillägg" med ett belopp mellan 0 till 600:-/mån före skatt.

Med andra ord befäster vårt pensionssystem, med de låga pensionsnivåerna, de risker för hälsan som Folkhälsomyndigheten har klarlagt.

Riksdagen bör därför fastställa en lägsta pensionsnivå som ger alla medborgare i första hand möjlighet till en värdig ålderdom.

Jag/vi föreslår kongressen besluta

att garantipensionen höjs till lägst 60% av medianlönen i riket.

att pensionen hållbart över tid blir värdesäkrad.

att "bromsen" i systemet tas bort.

Kent Nilde
0705588321
kentnilde@yahoo.se

Distriktets utlåtande

Bifall

Distriktet antar motionen som sin egen och skickar till Kongressen för beslut.

Styrelsens utlåtande och förslag till beslut

Föredragande: Inger Jonasson Sjödin och Jan Andersson

Föredragandestöd: Marie Näslund

PRO Hermansby och PRO-distriktet i Bohuslän föreslår att garantipensionen höjs och värdesäkras samt att "Bromsen" tas bort.

Styrelsen anser att det är grundläggande och prioriterat att den allmänna pensionen ska värdesäkras på ett bättre sätt än som sker idag dvs. inkomstpensionen måste fås att mer strikt följa inkomstutvecklingen. Det har den inte gjort. En utveckling som starkt påverkar de som trots ett långt arbetsliv har en alltför låg allmän pension. Garantipensionen värdesäkras redan idag dvs. den följer prisutvecklingen. Styrelsen anser inte att garantipension ska värdesäkras på annat sätt än vad som sker idag i avvaktan på en bred översyn av hela pensionssystemet.

Vårt pensionssystem är finansiellt stabilt men levererar alldeles för låga pensioner till alltför många pensionärer. Ett av flera skäl till detta är den automatiska balansering som sker i pensionssystemet med sänkta pensioner som följd av att systemet är underfinansierat. Styrelsen delar uppfattningen att "Bromsen" ska tas bort eller i vart fall neutraliseras genom att mer pengar tillförs pensionssystemet.

När det gäller begreppet "fattigdom" laboreras det med olika definitioner hämtade från EU eller nationellt från SCB med flera i debatten och i media. Sverige har minst fattiga pensionärer när det gäller det som i EU kallas absolut fattigdom (möjlighet att inköpa vissa basvaror) men när det gäller relativt fattiga dvs. när pensionärsinkomster mäts i relation till yrkesarbetandes inkomster i Sverige så ligger vi sämre till i ett Nordiskt perspektiv men hyffsat till i EU statistiken. Måttet för relativ fattigdom är att man har mindre pengar i plånboken dvs. efter skatt än 60 procent av medianinkomsten i det egna landet. Det innebär i sin tur att har man som pensionär full ersättning från vår grundtrygghet i form av garantipension och bostadstillägg så ligger man strax över gränsen för att betraktas som relativt fattig enligt EU:s definition.

Styrelsen kan konstatera att det för närvarande föreligger en konflikt i pensionssystemet mellan att höja garantipensionen utöver de nivåer som nyligen genomförts 2020/2021 och att ha ett pensionssystem där de har lönat sig att ha arbetat ett långt arbetsliv om än till alltför låg lön. Inom den gruppen återfinns vi ett stort antal kvinnor som arbetar eller arbetat i den gemensamma sektorn. Den höjning av garantipensionen som skedde 2020 fick till följd att skillnaden i pension/grundskydd mellan att ha lönearbetat lite eller inte alls och de som haft ett långt arbetsliv om cirka 40 år eller mer men med relativt låg lön blev väldigt litet. Det var detta som var bakgrunden till inkomstpensionstillägget IPT) 2021. Ett tillägg som syftade till att upprätthålla ett respektavstånd avseende pensionsnivå mellan de som lönearbetat ett långt arbetsliv till låg lön och de som inte lönearbetat alls eller enbart lite.

Styrelsens uppfattning är att det alltid måste ha lönat sig att ha lönearbetat ett långt arbetsliv när man kvitterar ut pensionen efter att ha betalt pensionsavgifter under många år på sin lön. Styrelsen prioriterar därför kravet på en höjd inkomstpension före ett höjt grundskydd för att på så sätt höja de lägsta pensionerna. De allra flesta som har garantipension (mellan 1 krona och den maximala nivån på 8651 kronor) har nämligen även inkomstpension i varierande grad.

Att det ska ha lönat sig att ha arbetat är en viktig princip och beståndsdel i ett hållbart pensionssystem som kan upplevas som legitimt och rättvist av breda samhällsgrupper. En höjd garantipension - utöver de som skett 2020/2021 - som motionärer önskar bör därför alltid följas av en större höjning av inkomstpensionen. Med förtur och i avvaktan på en bred översyn av hela pensionssystemet bör dock en höjning av inkomstpensionen göras. En i närtid väsentligt höjd inkomstpension - som PRO kräver - ska naturligtvis inte heller negativt påverka nivån på den nuvarande garantipensionen.

Styrelsen föreslår kongressen besluta

att avslå att-sats ett

att bifalla att-sats två och tre.

Motion 85

PRO Trögd

PRO-distriktet Uppsala

PRO behövs för personer som kommit till Sverige mitt i livet

Fler och fler personer som kommit till Sverige mitt i livet blir pensionärer i vårt land. De har kommit till Sverige på grund av kärlek, för att arbeta eller på flykt undan krig och förtryck.

De har lärt sig svenska, men har ett annat modersmål, tänker ofta på det land där de föddes, men nu är de här i Sverige.

När de går i pension ställs mycket på sin spets, precis som för personer som fötts och levt hela sitt liv i Sverige. Men också med andra utmaningar; Hur mycket får jag i pension och kan jag leva på pensionen? Efter kanske 20 år i arbetslivet blir inte pensionen som för dem som levt ett helt liv i Sverige.

Arbetet och familjen har varit viktiga delar av livet. Nu blir man hemma hela dagarna - kanske i en liten lägenhet. Barnen har vuxit upp i Sverige. Själv har man en fot i Sverige och en i landet där man föddes. Kanske saknar man sin barndoms kultur och språk.

Vad kan PRO göra?

1) PRO ska arbeta för att alla årsrika personer får en pension som man kan leva på. Det gäller även de som inte levt hela sitt liv i Sverige. Kanske kan Arnepension, inspirerad av Danmark, eller Britt-Mariepension som den ibland kallats för i Sverige, vara en del av lösningen.

2) Bjuda in och välkomna personer som kommit till Sverige mitt i livet. Lokala föreningar och kyrkor kan vara kontaktvägar. Vi måste i våra PRO föreningar vara öppna för och välkomna personer som inte talar perfekt svenska eller har lite andra vanor. Större föreningar med olika verksamheter skulle kunna erbjuda lokaler och annat stöd till en grupp årsrika personer som vill umgås med sina landsmän.

3) När man av olika skäl inte klarar av att bo hemma vill man kanske flytta till ett särskilt boende (omsorgsboende). Det finns redan idag några särskilda boenden för personer födda i andra länder, som Persikan för personer från Iran (Persien) eller liknande för personer från Finland. PRO bör på olika sätt stödja tillkomsten av särskilda boenden för årsrika personer från andra länder och kulturer.

Jag/vi föreslår kongressen besluta

att PRO ska arbeta för att alla årsrika personer får en pension som man kan leva på. Det gäller även de som inte levt hela sitt liv i Sverige.

att PRO bjuder in och välkomnar personer som kommit till Sverige mitt i livet i sin verksamhet.

att PRO stödjer tillkomsten av särskilda boenden för årsrika personer från andra länder och kulturer.

Tomas Lagerwall

070-5837419

tomas.lagerwall@gmail.com

Distriktets utlåtande

Bifall

Kommentar/komplettering till tredje att-satsen:

Många med ett annat modersmål än svenska riskerar med åren att hamna i en alltmer isolerad situation då det finns risk att äldre med åren glömmer sitt andraspråk. En garanti för vård och omsorg på sitt modersmål borde finnas på alla särskilda boenden (en utökad tolktjänst om personalen saknar kunskaper i brukarens hemspråk).

Styrelsens utlåtande och förslag till beslut

Föredragande: Inger Jonasson Sjödin och Jan Andersson

Föredragandestöd: Marie Näslund

PRO Trögd föreslår att PRO ska arbeta för alla årsrika personer får en pension som man kan leva på och att PRO bjuder in och välkomnar personer som kommer till Sverige mitt i livet samt stödjer tillkomsten av särskilda boenden för årsrika från andra länder och kulturer.

Styrelsen anför; Vårt pensionssystem bygger i grunden på den inkomst av arbete man haft i Sverige under hela sitt yrkesverksamma liv. Det är en viktig princip för trovärdigheten och legitimiteten i vårt socialförsäkringssystem att reglerna är så lika som möjligt för alla och att ingen osaklig särbehandling sker eftersom regler som uppfattas som rättvisa riskerar undergräva förtroendet för systemet. För den som får låg inkomst som pensionär träder vårt grundskydd in i form av garantipension och bostadstillägg. Har man full garantipension och bostadstillägg ligger man över gränsen för att betraktas som en pensionär

med en relativt låg ekonomisk standard enligt EU:s definition (i vardagligt tal s k fattigpensionär).

Maximal garantipensionen kräver 40 bosättningsår i Sverige - till exempel för endast 20 bosättningsår i Sverige blir garantipension halverad. För den gruppen som inte varit bosatt i Sverige tillräckligt länge för att få full garantipension finns dock ytterst en ekonomisk trygghet i form av ett äldre försörjningsstöd som möjliggör försörjning och boende och därmed en skälig levnadsnivå. En nivå som idag ligger strax över försörjningsstödet.

Styrelsen anser att den första attsatsen därmed är besvarad. Däremot kan inte det svenska socialförsäkringssystemet kompensera fullt ut för eventuella brister i andra länders socialförsäkringssystem.

Styrelsen delar motionärens uppfattning att PRO ska bjuda in och välkomna personer som kommit till Sverige mitt i livet. Att komma till ett annat land och växa in i det landet med bland annat en annan kultur underlättas om vi som folkrörelse i vår föreningsverksamhet på olika sätt kan bidra.

Styrelsen anser inte att tillkomsten av särskilda boenden för åsrika personer från andra länder och kulturer är rätt väg att gå. De särskilda behov och önskemål som kan handla om tolkstöd och umgänge med andra från samma språkgrupp är angeläget men bör tillgodoses på annat sätt.

Styrelsen föreslår kongressen besluta

att bifalla att-sats ett och två

att besvara att-sats tre.

Motion 86

PRO Hammerdal

PRO-distriktet Jämtlands län

Den allmänna pensionen

Det sprids en myt om att pensionssystemet ger tillräckligt höga pensioner. Och att pensionärer lever ett gott liv. En bidragande orsak till detta är Alectas undersökning som visar att svenska pensionärer lever ett gott liv. Rapporten baseras på grupper pensionärer som har hög inkomst och fortsatt att arbeta efter pensionen, undersökningen utelämnar pensioner över 85 år.

När dagens pensionssystem genomfördes utlovades att den allmänna pensionen skulle ge minst 60 procent av slutlönen i pension för den

enskilda pensionären. I dag får den enskilda pensionären mindre än 50 procent av slutlönen när hen går i pension. Om ingenting görs kommer andelen fortsätta sjunka för dagens och framtidens pensionärer.

Den genomsnittliga pensionen för kvinnor är idag 11.800 kronor före skatt. Så låg pension får kvinnor som har ett helt yrkesliv bakom sig. Männen har någon tusenlapp högre pension i månaden och dessutom mycket förmånliga tjänstepensioner.

Jag/vi föreslår kongressen besluta

att ge styrelsen i uppdrag att med kraft verka för att pensionssystemet måste leverera på det ursprungliga löftet som politikerna en gång gett, att den allmänna pensionen skall ge minst 60% av slutlönen och ovanpå detta en tjänstepension på minst 10% detta är ett löfte som måste hållas, att avgifterna måste höjas i ett första steg från 17,21% till 18,50%

att avgifterna till pensionssystemet måste höjas i ett första steg till 18,50% Jag/vi föreslår kongressen besluta att avgifterna till pensionssystemet måste höjas i ett första steg till 18,50%

Sven Vigren

070-2015940

sven.vigren@gmail.com

Distriktets utlåtande

Bifall

Höstmötet den 2021-11-02 ställer sig bakom motionen.

Styrelsens utlåtande och förslag till beslut

Föredragande: Inger Jonasson Sjödin och Jan Andersson

Föredragandestöd: Marie Näslund

PRO Hammerdal föreslår höjd pensionsavgift i ett första steg så att den allmänna pensionen kan utgöra minst 60 procent av slutlönen.

Styrelsen håller fullt ut med motionären. Att den allmänna pensionen höjs väsentligt har under lång tid varit och är en topp prioriterad fråga för PRO. Kravet lyfts inför riksdagsvalet 2022. PRO:s krav för en högre allmän pension har även konkretiserats i skriften "Höj den allmänna pensionen". En skrift som tagit fram i samarbete med SKPF pensionärerna och Tankesmedjan Tiden. En skrift som kommer att ligga till grund för de studiecirkel som startar vååret 2022 med målet att den allmänna pensionen ska höjas till minst 60 procent av slutlönen (och med tjänstepensionen inräknad minst 70 procent av slutlönen). Inbetalningarna till inkomstpensionssystemet behöver höjas och ett första naturligt steg av

flera är, som motionären anför, att pensionsavgiften höjs till 18,5 procent vilket var den ursprungliga tanken i det reformerade pensionssystemet.

Styrelsen föreslår kongressen besluta

att bifalla motionen.

Motion 87

PRO-distriktet Örebro län

Pensioner

Inför varje pensionsutredning så får vi pensionärer höra.

Nu är det dags att höja pensionärernas levnadsstandard.

Vi kan nu se resultatet, det blev än en gång en tummetott.

Två exempel från verkligheten. Dam nummer ett fick en höjning med fem (5) kronor i månaden, hon konstaterar lite ironiskt, det räcker i varje fall till en korv med bröd i månaden på Biltema.

Ännu en lägre höjning blev det för dam nummer två som fick en höjning med en (1) krona per månad. Om nu dam nummer två skulle vilja spendera höjningen med att köpa korv med bröd på Biltema så tar det 60 månader för att kunna köpa lika många korvar med bröd som det tar för dam nummer att köpa på ett år.

Har man inkomst från anställning eller näringsverksamhet har skatten sänkts med upp till 2.600 kronor per månad. För 2021 beräknas jobbskatteavdraget betalas ut med 104 miljarder. För 2022 beräknas jobbskatteavdraget betalas ut med 107 miljarder.

För 2023 beräknas jobbskatteavdraget betalas ut med 110 miljarder.

Korvkön till Biltema blir milslång.

Det var alltså pengar som innan 2007 varje år rullade in till statskassan och kunde användas till inkomstutjämning, fattigdomsbekämpning, en tryggad välfärd.

Det som återstod till pensionärerna var återigen att dela på de överblivna smulorna.

Jag/vi föreslår kongressen besluta

att en ny pensionsutredning tillsätts omgående.

att en justering av indexeringen som finns inbyggd i pensionssystemet.

att resultatet får ännu en gång inte bli en tummetott.

att resultatet för den lägsta pensionsutbetalningen skall ha en nivå så mottagaren känner och kan få en kvalitetshöjande vardag.

Jerry Elvin

070-5450490

jerry.elvin@telia.com

Distriktets utlåtande

Bifall

Styrelsen beslutade att bifalla att-sats 1.

Styrelsen anser därmed att övriga attsatserna är besvarade.

Styrelsens utlåtande och förslag till beslut

Föredragande: Inger Jonasson Sjödin och Jan Andersson

Föredragandestöd: Marie Näslund

PRO-distriktet i Örebro län föreslår att en ny pensionsutredning tillsätts omgående så pensionärernas levnadsstandard kan höjas.

Styrelsen delar motionärens uppfattning. Att det föreligger skillnader mellan nivån på pension och lön har flera orsaker. Den allmänna pensionen har inte följt inkomstutvecklingen. PRO kräver därför att inbetalningarna ökar till pensionssystemet så den allmänna pensionen kan höjas väsentligt. Sverige ska inte ha några "fattigpensionärer". Samtidigt som det sker bör följsamhetsindexeringen ses över så att pensionerna mer strikt kan följa den mer gynnsamma inkomstutvecklingen.

Skattesystemet ska enligt PRO:s uppfattning generera låg skatt på låga inkomster oavsett om vi talar om pension eller lön och vice versa. PRO är därför positiv till att skatten i flera steg har sänkts för de med lägst inkomster – men det är inte tillräckligt. Pension och lön på samma nivå ska beskattas lika – så är inte fallet idag.

PRO styrelse vill understryka skatteintäkternas betydelse för vår välfärdsmodell men anser samtidigt att vi ska kräva att den skattpensionärsskatten slopas eftersom pension per definition är uppskjuten lön och ska beskattas lika med löneinkomster. PRO kommer fortsatt bevaka ekonomiska effekter för våra pensionärer med de förslag om nya

eller höjda jobbskatteavdrag som riskerar att åsidosätta den grundläggande principen.

Styrelsen föreslår kongressen besluta

att bifalla att-sats ett

att besvara att-sats två, tre och fyra.

Motion 88

PRO Laxå

PRO-distriktet Örebro län

Värnskatt till äldreomsorg och vård

Det finns många äldre som behöver mycket hjälp. Under de senaste årens pandemin har det kommit fram flera fall där vården inte fungerat bra. Svårt sjuka äldre förtjänar uppmärksamhet och hjälp på många sätt. Friska äldre som arbetar vill säkert hjälpa till så att deras mindre lyckligt lottade medmänniskor får det bättre. Idén kommer från Bodil Jönsson och det är bra förslag som PRO skulle kunna arbeta vidare med.

Jag/vi föreslår kongressen besluta

att föreslå statsmakten att all skatt som betalas av människor över 65 (utöver den på pensionen) oavkortat går till äldreomsorg och vård. Själva införandet belastas inte av några större administrativa svårigheter – personnumren finns som alltid på plats. Värnskatten skulle kunna ha positiva effekter, leda till förbättringar för sjuka äldre, deras anhöriga och personal.

Alice Sandström

076-8262386

alice-sandstrom@telia.com

Distriktets utlåtande

Avslag

Värnskatt är något helt annat än som föreslås i motionen, men styrelsen förstår vad som menas med förslaget. Det är svårt att se vad det kan få för konsekvenser med att omfördela skatteuttaget på detta sätt.

Styrelsens utlåtande och förslag till beslut

Föredragande: Inger Jonasson Sjödin och Jan Andersson

Föredragandestöd: Marie Näslund

PRO-distriktet i Örebro föreslå att all skatt som betalas av människor över 65 år – utöver den på pensionen - oavkortat ska gå till äldreomsorg och vård.

År 2020 avskaffades genom beslut i Sveriges riksdag den så kallade värnskatten som utgick med fem procent i extra statlig inkomstskatt på inkomster som översteg 703 000 kronor i årsinkomst dvs. på månadsinkomster över 58 500 kronor. Värnskatten hade då funnits i cirka 25 år och infördes för att stärka statens finanser.

PRO beklagar att den sk värnskatten avskaffades eftersom pengarna hade behövts i statskassan bland annat för att rusta upp äldreomsorgen och för att motverka ökad ojämlikhet och ojämställdhet i den svenska samhället. Värnskattens konstruktion hade positiv fördelningspolitisk profil då skatten kunde användas för att stärka ekonomiskt resurssvaga grupper i samhället – bland annat äldre med låga inkomster.

Motionärens "värnskatt" har en annan konstruktion eftersom den endast berör den skatt äldre över 65 år betalar.

Styrelsen delar motionärens uppfattning att mer resurser via skatten behöver tillföras för en förbättrad äldreomsorg och ökat stöd till svårt sjuka men avslår förslaget att en sådan reform endast eller i huvudsak skulle finansieras av friska äldre. En skattereform är en angelägenhet för alla medborgare unga som äldre. Sverige behöver en bred skatteöversyn som motverkar den ojämlikhet och ojämställdhet som idag växer fram och påverkar hela samhället negativt inklusive livskvalitén för äldre. För en sådan översyn kommer PRO framledes att verka.

Styrelsen föreslår kongressen besluta

att avslå motionen.

Motion 89

PRO Munksund

PRO-distriktet Norrbotten

Bromsen i pensionssystemet ett aber för pensionärerna

När samhällsekonomin blir sämre får pensionärerna ensamma betala, genom att bromsen i pensionssystemet slår till och sänker pensionerna.

Under de senaste åren har löntagarna i snitt fått 18 procent mer i lön, medan pensionärerna hela tiden sackat efter lönemässigt på grund av bromsen. Bromsen har slagit till trte gånger sedan 2010.

En dålig samhällsekonomi skall inte enbart betalas av pensionärer.

Jag/vi föreslår kongressen besluta

att pensionärerna som byggt upp landet inte ensamma skall stå tillbaka lönemässigt när samhällsekonomin blir sämre.

att löntagare får större betalningsansvar vid dålig samhällsekonomi.

att aktieägarnas vinster minskar vid dålig samhällsekonomi.

att bankers vinster även går till en dålig samhällsekonomi.

att bromsen skall slå till enbart i mycket, mycket extrema situationer.

Larry Nilsson

0705315971

Larry.nilsson@telia.com

Distriktets utlåtande

Besvarad

Frågan angående bromsen i pensionssystemet har inneburit att inkomstpensionerna sänkts vid ett flertal tillfällen under 2000-talet. PRO:s krav är att bromsen tas bort helt.

Motionären vill att bromsen endast får slå till vid extrema fall. Det är inte möjligt att förutse eftersom det finns en automatik inbyggd i pensionssystemet. Övriga krav från motionären finns tillgodosedda i PRO:s handlingsprogram.

Distriktets höstmöte den 17 november beslutade

att anse attsatserna 1-4 besvarade

att avslå attsats 5

Styrelsens utlåtande och förslag till beslut

Föredragande: Inger Jonasson Sjödin och Jan Andersson

Föredragandestöd: Marie Näslund

PRO Munksund pekar i sin motion på att konstruktionen med den allmänna balanseringen (den så kallade Bromsen) i vårt pensionssystem är orättfärdig och bör förändras.

Styrelsen vill framhålla följande. När pensionssystemet reformerades för drygt 20 år sedan flyttades såväl ekonomisk som demografisk risk från det allmänna/statsbudgeten till pensionärskollektivet. Att skulderna överstigit tillgångarna i inkomstpensionssystemet på grund av förändringar på börserna har historiskt inneburit att den så kallade Bromsen slagit till vid tre tillfällen till dags datum med sänkt pension som följd. Styrelsen anser att det är orimligt att pensionärskollektivet ska stå den risken och PRO:s krav har därför varit att bromsen tas bort vilket är naturligt att överväga i samband med att hela pensionssystemet ses över.

I avvaktan på en bred översyn av pensionssystemet bör som ett första steg inbetalningarna till pensionssystemet öka genom att bland annat pensionsavgiften höjs. Just nu finns det ett överskott i inkomstpensionssystemet på grund av att aktiemarknaden på senare tid "gått som tåget". Enligt styrelsens uppfattning är det bra att det finns en rejäl buffert i pensionssystemet för att ta höjd för de svängningar som kan ske i världsekonomin. En välfylld kassa motverkar att Bromsen slår till.

Vid eventuella framtida ekonomiska kriser bör - precis som motionären framför - andra grupper/institutioner än pensionärskollektivet som avstått lön för framtida konsumtion i form av pension - ta ett större ansvar. Att i förväg ange när Bromsen ska slå till är emellertid inte möjligt men väl att minska risken att den ska slå till enligt styrelsens mening.

Styrelsen föreslår kongressen besluta

att besvara att-sats ett, två, tre och fyra

att avslå att-sats fem

Motion 90

PRO-distriktet Dalarna

Högre pensioner

I samband med medlemsrekrytering och andra aktiviteter ute i våra föreningar framkommer ofta synpunkter om att pensionen är för låg och att detta hindrar deltagande i verksamheter och medlemskap i vår organisation. Under pågående pandemi betonar både regering och region vikten av att vi inom PRO skall arbeta för att bryta isoleringen bland våra äldre. I detta arbete får inte ekonomin hos den enskilde beroende på en allt för låg pension vara en avgörande faktor som förhindrar deltagande i föreningarnas aktiviteter.

Jag/vi föreslår kongressen besluta

att uppdra till styrelsen att med kraft driva frågan om generellt högre pensioner samt

att frågan skall tillmätas högsta prioritet under den kommande kongressperioden.

Håkan Bengtsson

+46706479115

hakanbeson@gmail.com

Distriktets utlåtande

Bifall

PRO Dalarna yrkar bifall på motionen. Pensionerna i Sverige har under många år halkat efter övriga nordiska och europeiska länder. Speciellt drabbade är låginkomsttagare, ofta kvinnor, utan tjänstepensioner. PRO Dalarna anser att hela systemet måste ses över i grunden och att varje parti i Pensionskommittén i god tid för valet skall redovisa var man står i denna viktiga fråga. Vi anser också att PRO på alla plan och i alla forum skall driva frågan om högre allmän pension.

Styrelsens utlåtande och förslag till beslut

Föredragande: Inger Jonasson Sjödin och Jan Andersson

Föredragandestöd: Marie Näslund

PRO-distriktet Dalarna föreslår att generellt höjda pensioner drivs med högsta prioritet av PRO under den kommande kongressperioden.

Styrelsen står helt bakom motionärens två yrkanden. Att den allmänna pensionen höjs väsentligt har under lång tid varit och är en topp

prioriterad fråga för PRO. En bra ekonomi är en förutsättning för ett bra och aktivt pensionärliv. Kravet på höjd allmän pension lyfts särskilt av PRO inför och under riksdagsvalet 2022. PRO agerar och avser att fortsätta agera "blåslampa" på de politiska partierna och avkräva besked var de står i frågan om en höjd allmän pension och hur den ska bli verklighet i närtid. PRO:s krav för en högre allmän pension har konkretiserats i skriften "Höj den allmänna pensionen". En skrift som tagit fram i samarbete med SKPF pensionärerna och Tankesmedjan Tiden. En skrift som kommer att ligga till grund för de studiecirkel som startar valåret 2022. Inbetalningarna till inkomstpensionssystemet behöver höjas som ett första steg och hela systemet behöver ses över de kommande åren – det måste bli ett slut på det lappande och lagande vi sett under lång tid – Alla Sveriges pensionärer förtjänar ett bra pensionärliv – ett pensionärliv där man slipper att varje månad oroa sig för ekonomin.

Styrelsen föreslår kongressen besluta
att bifalla att-sats motionen.

God vård och omsorg för äldre

Motion 91

PRO Höganäs

PRO-distriktet Skåne

Ett äldreomsorgslyft värt namnet

Regeringen har tillsatt en utredning med uppgift att ta fram förslag på en äldreomsorgslag med syftet att ge rammar för äldreomsorgen i landet och skapa större likvärdighet. Kvaliteten på äldreomsorgen skiljer sig åt över landet och bristerna på flera håll har blivit särskilt uppenbara under pandemin. För att komma till rätta med problemen behövs långsiktiga satsningar. Det handlar dels om att komma till rätta med bristerna men också om att skapa resurser för att alltfler lever allt längre och måste kunna lita på en god vård under sina sista levnadsår.

Äldreomsorgen är primärt ett kommunalt ansvar, men som bland andra Coronakommissionen uppmärksammat finns en rad strukturella brister som kräver statliga insatser. I syfte att förstärka vårdkvaliteten och förbättra personalens arbetsvillkor tillkom det s.k. äldreomsorgslyftet. För ändamålet tillfördes Sveriges kommuner 1,7 miljarder 2020 och i en större

äldreomsorgssatsning 2021 blir tillskottet hela 3,9 miljarder. För 2022 och 2023 föreslås 510 respektive 210 miljoner. Från och med 2021 breddades äldreomsorgslyftet till att förutom utbildning till undersköterska respektive vårdbiträde även omfatta kompetensutveckling och utbildning av första linjens chefer.

Socialutskottet har ställt sig positivt till regeringens satsningar på äldreomsorgen men i ett utskottsinitiativ har man understrukt behovet av en noggrann uppföljning och utvärdering av satsningen. Det är enligt utskottet mycket viktigt att säkerställa att medel avsedda för äldreomsorgen går till den verksamheten. Ur vårt kommunala perspektiv ser vi en sådan uppföljning som mycket angelägen. Höganäs kommun tillhör de kommuner som inte tagit ut de medel (i Höganäs 5,2 miljoner) man var berättigad till för 2020, vilket innebär att de fryses inne. Kommuner som tagit ut men inte använde beviljade medel är skyldiga att återbetala dessa.

Enligt vår uppfattning bör en uppföljning och utvärdering av äldreomsorgslyftet förvisso fokusera på att beviljade medel verkligen används till de ändamål de är avsedda för. Samtidigt är det högst rimligt att ta reda på om resurstillskotten är tillräckliga i pandemins spår och om de fördelats efter de verkliga behoven, som ju kan variera från region till region och från kommun till kommun.

Jag/vi föreslår kongressen besluta

att kongressen uttalar sig för skärpta krav på att medel avsedda för äldreomsorgslyftet verkligen tillförs de ändamål de är avsedda för.

att utvärderingen även omfattar resurstillskottens storlek i pandemins spår och dess fördelning efter behov.

Leif Olsson

073-089 36 01

lei.ols@telia.com

Distriktets utlåtande

Bifall

Styrelsens utlåtande och förslag till beslut

Föredragande: Christina Tallberg och Margareta Jansson

Föredragandestöd: Carina Benjaminsson

Motionen belyser viktiga problemområden inom äldreomsorgen. Dels hur coronakommissionen pekat på behovet av att komma tillrätta med strukturella brister inom äldreomsorgen, dels likvärdigheten och svårigheterna att säkra att fördelade resurstillskott används på rätt sätt eller är tillräckliga.

Riksorganisationen har redan idag angett att äldreomsorgen är ett prioriterat område. Styrelsen föreslår kongressen att området fortsatt ska prioriteras nästkommande kongressperiod, vilket framgår av förslaget till handlingsprogram. Det råder ingen tvekan om att bevakningen av äldreomsorgen och dess resurstilldelning och fördelning är av stor vikt för PRO som organisation. Det krävs olika insatser och satsningarna på äldreomsorgen, b.la. äldreomsorgslyftet, och de medel som fördelas till äldreomsorgen ska givetvis gå till äldreomsorgen. Mot den bakgrunden yrkar styrelsen bifall på första att-satsen.

I handlingsprogrammet föreslås följande skrivning: "Pandemin har synliggjort bristerna inom äldreomsorgen, vilket PRO under lång tid pekat på. Det behövs mer resurser för att komma tillrätta med dessa. När vi blir äldre och krafterna tryter ska samhället erbjuda omsorg av god kvalitet. Ingen ska behöva tvivla på att omsorgen finns där när man behöver den." Andra att-satsen rör innehållet i ett riksdagsbeslut. Styrelsen delar motionens problembeskrivning och kommer att bevaka att äldreomsorgen får tillräckligt med resurser, både kopplat till pandemin men också för att trygga en verksamhet av hög kvalitet. PRO har dock ingen möjlighet att besluta om att ändra på innehållet i ett riksdagsbeslut, varpå styrelsen yrkar andra att-satsen avslås. PRO kommer dock att arbeta i motionens anda, vilket framgår av förslaget till handlingsprogram, som bland annat anger följande:

* Äldre ska tillförsäkras goda levnadsvillkor, vilket ska anges i Socialtjänstlagen

* Att kvaliteten och likvärdigheten inom den svenska äldreomsorgen ska säkerställas med en äldreomsorgslag

* Att äldreomsorgen behöver ökade resurser.

Handlingsprogrammet ger stöd för att påverka politiska beslut i linje med motionens intentioner. Styrelsen vill uppmana pensionärsråden att kontinuerligt följa upp hur medlen som regeringen har avsatt används ute i kommunerna. Ett exempel är att ställa krav på att få en redovisning av hur de olika satsningarna har använts inom kommunen.

Styrelsen föreslår kongressen besluta

att bifalla att-sats ett

att avslå att-sats två

Motion 92

PRO-distriktet Skåne

En stark äldreomsorg

Pandemin synliggjorde på ett tydligt sätt bristerna inom den svenska äldreomsorgen. Många äldre på särskilda boende, Säbo och med hemtjänst blev smittade och allvarligt sjuka. Många av dem avled. Det berodde naturligtvis på att dessa äldre hade ett sämre immunförsvar än yngre personer men en annan orsak var att smittan tilläts spridas inom äldreomsorgen.

Det har visat sig att skillnaderna i hur äldreomsorgen fungerar över landet är stora. Det finns en bra äldreomsorg på många håll men också en omsorg som inte fungerar så bra på andra håll. Det finns generellt ingen skillnad mellan offentligt driven äldreomsorg och privat driven omsorg. Dock har privatiseringen inte inneburit en kvalitetshöjning utan istället en kostnadspress som påverkat både den privatdrivna omsorgen och den offentligt drivna negativt. Låg kostnad har fått gå före hög kvalitet. Lagen om valfrihet, LOV, har inte främst inneburit en ökad valfrihet för de äldre utan för de företag som finns på marknaden. Dessutom har lagen inneburit ett dåligt resursutnyttjande av knappa resurser.

Det finns alltför få personer med rätt utbildning inom äldreomsorgen. Antalet tillfälliga tjänster och deltids tjänster är för många. Heltid och tillsvidareanställningar borde vara norm. Delade turer måste fasas ut. En arbetsledare borde ha färre underställda sig än vad fallet är idag och borde också avlastas från en mängd administrativa uppgifter. Lönerna inom äldreomsorgen borde höjas. Den medicinska kompetensen måste öka.

Jag/vi föreslår kongressen besluta

att heltid och tillsvidareanställningar blir norm inom äldreomsorgen

att delade turer tas bort.

att en långsiktig satsning på äldreomsorgen sker på alla nivåer.

att LOV i den nuvarande utformningen tas bort.

Johan Pettersson

0704967363

johan.pettersson@pro.se

Distriktets utlåtande

Bifall

Styrelsens utlåtande och förslag till beslut

Föredragande: Christina Tallberg och Margareta Jansson

Föredragandestöd: Carina Benjaminsson

Motionen lyfter frågan om de brister som kan finnas med offentlig upphandling inom äldreomsorgen. Styrelsen delar bilden och har i handlingsprogrammet föreslagit "att offentlig upphandling försämrar kontinuitet och långsiktighet, till exempel när ett avtal med en entreprenör som driver ett särskilda boenden går ut och ska upphandlas på nytt. Vid de flesta upphandlingar får dessutom priset alltför stor betydelse." I förslaget till handlingsprogram föreslås att lagen om valfrihetssystem (LOV) inom äldreomsorgen ska avskaffas. Det är viktigare att äldre får möjlighet att välja innehållet i äldreomsorgen än att få välja utförare. En viktig princip är att vinstintresset aldrig får styra utformningen av äldreomsorgen.

Motionen tar upp hur pandemin som drabbats oss och har synliggjort bristerna inom äldreomsorgen. PRO har känt till bristerna länge och lyft behovet av ökade resurser för att komma till rätta med dessa. Därför har organisationen ställt krav på, och kommer fortsatt ställa krav på, att när vi blir äldre och krafterna tryter ska samhället erbjuda omsorg av god kvalitet. Ingen ska behöva tvivla på att omsorgen finns där när man behöver den.

I alla sammanhang där PRO får möjlighet att yttra sig om äldreomsorgen, kräver vi att äldre människor ska tillförsäkras goda levnadsvillkor, vilket ska anges i lagstiftningen. Dagens minimibetonade standard, skäliga levnadsvillkor, ska ändras till goda levnadsvillkor. En sådan ambitionshöjning aktualiserar behovet av att äldreomsorgen tillförs resurser. Arbetet för att tillförsäkra verksamheten tillräckliga resurser prioriteras högt av riksorganisationen, här vill styrelsen uppmana ledamöterna i pensionärsråden att kontinuerligt följa upp frågorna lokalt.

Personalen inom äldreomsorgen har en nyckelfunktion för kvaliteten inom omsorgen. Att vara rätt utbildad för sina uppgifter och ha geriatrisk och gerontologisk kompetens är en självklarhet, vilket också framgår av förslaget till handlingsprogram. Där poängteras också att det är viktigt att medarbetarna får kontinuerlig fortbildning och har goda arbetsvillkor i form av tillsvidareanställningar, rätt till heltidstjänster och kollektivavtal. Att ha goda arbetsvillkor innebär att inte behöva ha delade turer, att ha en god arbetsmiljö och kompetensutveckling bland annat.

När det gäller att komma till rätta med den bristande kompetensen inom äldreomsorgen behöver många åtgärder vidtas. Det handlar om att satsa på utbildning, öka bemanningen, förbättra villkoren och höja lönerna för personalen.

Styrelsen anser att för att locka fler att arbeta inom äldreomsorgen måste arbetsvillkoren måste förbättras, heltid och tillsvidareanställningar ska vara norm och att delade turer inom äldreomsorgen tas bort, även dessa krav framförs i föreslaget handlingsprogram.

Styrelsen föreslår kongressen besluta
att bifalla motionen.

Tänderna är en del av kroppen

Motion 93

PRO-distriktet Skåne

Tandvårdsstödet ska likställas med sjukvårdens högkostnadsskydd

Åldrandet innebär en starkt ökad risk för dålig munhälsa. Antalet äldre ökar i snabb takt och många har kvarvarande tänder med fyllningar, kronor, broar och implantat som kräver mycket underhåll och noggrann rengöring. Dålig munhälsa med infektioner och tandlöshet påverkar näringsintaget och kan leda till undernäring. Åtskilliga äldre intar läkemedel som har negativa konsekvenser för munhälsan.

I Sverige finns många äldre har inte råd att gå till tandläkaren. De riskerar snabb försämring av munhälsan av ekonomiska skäl. Den svaga utvecklingen av pensionssystemet innebär att kostnaden för tandvård tenderar att bli så stor att ett stort antal pensionärer avstår från tandläkarbesök.

En god tandvård på äldre dar har en förebyggande effekt i ett totalt sjukvårdsperspektiv eftersom flera sjukdomar beror på dålig tandhälsa.

Att ge tandvården motsvarande högkostnadssystem som sjukvården i övrigt skulle få positiva effekter. Fler pensionärer skulle få råd med en god tandvård, vilket i sin tur skulle få en förebyggande effekt i ett totalt sjukvårdsperspektiv. Administrationen skulle dessutom minska kraftigt eftersom dagens tandvårdsförsäkring är mycket krävande när det gäller ekonomiredovisning.

Jag/vi föreslår kongressen besluta

att PRO ska verka för att tandvårdsstödet ska få ett separat högkostnadsskydd på samma nivå som sjukvården och med samma principiella uppbyggnad.

Johan Pettersson

0704967363

johan.pettersson@pro.se

Distriktets utlåtande

Bifall

Motion 94

PRO Upplands-Väsby

PRO-distriktet Stockholm

Jämställ tandvård med övrig sjukvård.

För äldre kan dålig munhälsa innebära försämrad livskvalitet och dessutom avsevärda kostnader.

Munhälsan har stor betydelse för den allmänna hälsan. Samband mellan inflammationer i tandköttet och allmänsjukdomar som t ex diabetes och hjärt-kärlsjukdom har rapporterats. Med stigande ålder blir också sambandet mellan mun- och allmänhälsa alltmer påtagligt. Problem med tänderna kan orsaka stort lidande om inte regelbundna kontroller och undersökningar blir av.

Kostnaderna för tandvård kan för många äldre med låga pensioner och även andra bli en alltför betungande utgift. Mun- och tandhälsa riskerar därför att bli eftersatt. Det naturliga vore att även tänderna betraktas som en del av kroppen och därför ingår i den allmänna sjukförsäkringen med dess högkostnadsskydd.

Jag/vi föreslår kongressen besluta

att tandvården ska vara en del av den allmänna sjukförsäkringen.

Hans Mohlin
0723 99 88 56
hassemohlin@gmail.com

Distriktets utlåtande

Bifall

Bifall till motionen i sin helhet.

Motion 95

PRO Hermansby
PRO-distriktet Bohuslän

Äldres munhälsa

Motion om att satsa på äldre munhälsa och tandvård

Tandhälsan hos äldre har blivit bättre så att även äldre personer i högre grad behåller sina egna tänder. Tidigare ersattes i större utsträckning egna tänder med avtagbara proteser.

Paradoxalt blir ännu ett problem när äldre personer drabbas av någon sjukdom som gör att allmäntillståndet försämras. Då leder det snabbt till försämrad munhälsa och flera kariesangrepp, ofta på rot-ytorna som inte är täckta av emalj.

Äldres munhälsa och tandvård måste uppmärksammas genom utbildning av personal inom hemtjänst, sjukvård och omvårdnad.

Även de äldre som inte bor i någon form av omsorgsboende måste få ekonomisk möjlighet att fungera mycket bra för att kunna bygga ett försämrat allmäntillstånd.

Jag/vi föreslår kongressen besluta

att all vård- och omsorgspersonal ska få adekvat utbildning om äldres munhälsa och tandvård.

att det införs ett heltäckande högkostnadsskydd för munhälsa och tandvård för äldre.

Kent Nilde
0705588321
kentnilde@yahoo.se

Distriktets utlåtande

Bifall

Distriktet antar motionen som sin egen och skickar till Kongressen för beslut.

Motion 96

PRO Ådals-Liden-Resele

PRO-distriktet Ångermanland

Högekostnadsskyddets jämlikhet.

PRO Ådalsliden Resele tycker det är hög tid motionera om att dagens högekostnadsskydd byggs om.

I dag talas om barn och gamla i samma andetag när det gäller hälsa och omsorg och att det skall förbättras. Barn och ungdomsgruppen har fri sjukvård upp till 18 år och det borde också gälla för gruppen över 65 år. Som det ser ut idag ingår inte tänder, ögon och öron full ut i högekostnadsskyddet så nu är det dags för en förändring.

Därför tycker vi i PRO Ådalsliden Resele att det är dags att förändra skyddet så det blir jämlikt så att hela kroppen ingår.

Jag/vi föreslår kongressen besluta

att PRO driver frågan så att högekostnadsskyddet omfattar hela kroppen.

Bo Strandlund

0706350249

strandlund49@gmail.com

Distriktets utlåtande

Bifall

Motionen behandlad vid distriktets höstmöte. Mötet godkände förslaget till att-sats.

Motion 97

PRO Jakobsberg

PRO-distriktet Stockholm

Motion om tandvård mm

Tandvården har blivit en klassfråga. Kostnader för undersökningar och lagningar är i dag så stora att många inte har råd att genomföra dem. God tandvård borde vara en rättighet i en välfärdsstat. Det är en fråga både om hälsa och välbefinnande. Hela tänder är också en markör utåt för god levnadsstandard. Dåliga tänder förknippas med låg socioekonomisk status och leder ofta till skamkänslor och påverkar både självkänsla och självförtroende negativt. De äldres ekonomi har försämrats bland annat på grund av låga pensioner. Detta har medfört att många pensionärer inte söker tandvård eftersom man inte har råd att betala

tandvårdskostnaderna. Tandhälsan för äldre har därför försämrats.

Det finns enligt min mening inga skäl för att ha olika system för tandvård och sjukvård. Tandvården bör integreras med sjukvårdssystemet. Det skulle innebära att ett besök hos tandläkaren inte ska kosta mer än ett besök hos en läkare och ingå i högkostnadsskyddet.

Det finns heller inga skäl enligt min mening att ha olika högkostnadsskydd för sjukvård och läkemedel.

Högkostnadsskyddet för läkemedel bör därför integreras med och ändras till den nivå som gäller för högkostnadsskyddet för sjukvård. Mitt förslag innebär att sjukvård, tandvård och läkemedel samlas i ett och samma system för ersättningar och skydd.

Jag/vi föreslår kongressen besluta

att tandvården integreras med sjukvårdssystemet

att högkostnadsskyddet för läkemedel integreras med och likställs

att ersättningar från ett integrerat vårdsystem succesivt minskar vårdkostnaderna för pensionärer från och med 75 års ålder och täcker alla kostnader för pensionärer från och med 80 års ålder

Hans Holmberg

0736930068

hans.v.holmberg@gmail.com

Distriktets utlåtande

Bifall

Motionen ligger helt i linje med PRO:s nationella krav.

Styrelsens utlåtande över motionerna 93–97

Föredragande: Christina Tallberg och Margareta Jansson

Föredragandestöd: Carina Benjaminsson

Motionerna 93-97 belyser problemen med äldres munhälsa, tandvårdens kostnadsbild, samt förutsättningarna för en god munhälsa hos äldre. Styrelsen anser att tandvården är en prioriterad fråga för PRO. I förslaget till handlingsprogram kräver PRO följande:

- * Tandvården ska ha ett högkostnadsskydd som det för hälso- och sjukvården. Ingen äldre person ska behöva avstå från nödvändig tandvård av ekonomiska skäl. På längre sikt bör det övervägas om det behövs ett gemensamt högkostnadsskydd för hälso- och sjukvården och tandvården.
- * Alla kommuner ska ha anställda tandhygienister med särskilt ansvar för äldres munhälsa.
- * Satsa på forskning om äldres munhälsa.

Äldre är inte en homogen grupp och de ekonomiska förutsättningarna skiljer sig åt inom gruppen. Dock lever alldeles för många med en för låg ekonomisk standard och upplever att tandläkarbesök är dyra. Styrelsens uppfattning är att åtgärder för att stärka munhälsan måste innebära att de bli mer ekonomiskt tillgängliga för alla äldre, inte bara de med goda ekonomiska förutsättningar. Tillgång till tandvård ska inte vara en klassfråga och tandvården behöver därför i ett första steg få ett högkostnadsskydd liknande det som hälso- och sjukvården har så att patienter skyddas mot ytterligare avgifter under 12 månader.

I motion 93 ställs krav på att PRO ska verka för att tandvårdsstödet ska få ett separat högkostnadsskydd på samma nivå som sjukvården och med samma principiella uppbyggnad. Motion 97 för fram att det inte finns några skäl för att ha olika system för tandvård och sjukvård och vill att tandvården integreras med sjukvårdssystemet, att högkostnadsskyddet för läkemedel integreras med och likställs samt att ersättningar från ett integrerat vårdssystem succesivt minskar vårdkostnaderna för pensionärer från och med 75 års ålder och täcker alla kostnader för pensionärer från och med 80 års ålder. Motion 97 tar, förutom högkostnadsskyddet, upp att läkemedel bör integreras. Det framgår inte av brödtexten hur en sådan integrering ska gå till. Det finns redan idag högkostnadsskydd även för läkemedel. I den tredje att-satsen står om ett integrerat sjukvårdssystem som succesivt minskar vårdkostnaderna. Detta tror styrelsen inte är möjligt med den utformning som beskrivs i att-satsen. Styrelsen anser att PRO:s krav på att tandvården på sikt bör omfattas av hälso- och sjukvårdens högkostnadsskydd är tillräckligt långtgående.

Motionen 95 tar också upp adekvat utbildning för omsorgspersonal i munhälsa. Regionerna har ett nationellt uppdrag att genomföra kontinuerlig utbildning för äldreomsorgspersonal. Detta genomförs på olika sätt där samverkan mellan kommuner och region varierar. Här kan pensionärsråden följa upp och efterhöra hur det ser ut i kommunen samt också ha kontakt med regionenspensionärsråd så att båda delarna kan få belysning. Munnen är givetvis en del av kroppen under hela livet. Men äldre personer med ett begynnande omsorgsbehov befinner sig i en kritisk fas ur ett munhälsoperspektiv. Hälsan försämras och samtidigt tappar många kontakten med sin ordinarie tandläkare och den förebyggande tandvården blir eftersatt. Tandvårdgivarna behöver ha rutiner för hur de ska upprätthålla kontakten med en äldre patient som plötsligt uteblir eller ställer in besök. Styrelsen anser att, för en jämlik munhälsa, krävs att alla vård- och omsorgsgivare, både inom tandvård, övrig hälso- och sjukvård och äldreomsorg, behöver ha grundläggande kunskap om munhälsa och åldrande. Därför återfinns skrivningen "Grundläggande kunskap om munhälsa måste ingå i samtliga vård- och omsorgsutbildningar" i förslaget till handlingsprogram.

Styrelsen anser att hälso- och sjukvården, och i synnerhet primärvården, måste ta ett betydligt större ansvar för att informera och påminna om vikten av en god munhälsa, särskilt i samband med vissa sjukdomstillstånd och vid förskrivning av läkemedel som påverkar munhälsan. Munhälsan avgörs inte bara av tillgången till tandvård, ännu viktigare är den dagliga munvården. I vilken grad äldre personer som har hemtjänst eller som bor på ett äldreboende får tillgång till det stöd de behöver varierar. En förutsättning är att äldreomsorgspersonalen har kunskap om munhälsans betydelse för den övriga hälsan och praktisk kunskap om hur tänder och proteser ska skötas. Därtill måste personalkontinuiteten vara god och personalen ha tillräckligt med tid.

Styrelsen föreslår kongressen besluta

att bifalla motionerna 93–96

att bifalla att-sats ett och två i motion 97

att avslå att-sats tre i motion 97.

Pensionärernas röst - ökat inflytande och stärkta rättigheter

Motion 98

PRO Global

PRO-distriktet Stockholm

Till kamp mot ålderismen. Stärk äldres rättigheter.

Under coronapandemin kom bristerna i äldres skydd och omsorg i blixtbelysning, både i Sverige och i övriga världen. Att äldre blir nedprioriterade, bortglömda och illa lyssnade till blev tydligt och gav upphov till en upprörd debatt. Många blev varse en nedvärderande syn på äldre som bidrar till att äldre diskrimineras eller marginaliseras. Det sker då inte bara i vård och omsorg utan på många livets områden, som i media, handeln och i arbetslivet. Våra negativa förväntningar, fördomar och stereotypa föreställningar vad gäller äldre leder till diskriminerande attityder och handlingar, s k ålderism, som idag är så utbredd och tolererad att ingen lägger märke till den. Redan språket är negativt laddat när vi talar om att vara gammal, till åren, gubbig, grånad eller ålderstigen.

FN har i pandemins kölvatten lanserat en första global rapport om ålderismen i världen och manat regeringar och civilsamhällen att uppmärksamma och motverka dessa nedvärderande föreställningar. Äldre människor har samma mänskliga rättigheter som andra, men dessa har inte anpassats och utvecklats för att omfatta den äldre människans villkor och potential. Därför pågår inom FN sen tio år ett arbete för att utveckla och stärka äldres rättigheter.

PRO har länge uppmärksammat och försökt påtala ålderismen i samhället och hur den kommer till uttryck i både de stora politiska frågorna och den sociala vardagen. Frågan har därför återkommit i PROs intressepolitiska påverkansarbete och opinionsbildning såväl som i den interna föreningsdiskussionen. Samtidigt har PRO arbetat för att motverka ålderism genom att lyfta och stärka äldres rättigheter och delaktighet, både nationellt och internationellt. Det har ofta skett i dialog och samarbete med andra pensionärsorganisationer, men inte minst genom sitt engagemang i Age Platform Europe och Help Age International.

Redan PROs förra kongress 2018 fattade beslut om att be regering och riksdag att verka för en äldrekonvention. Mot bakgrund av coronapandemin är tiden mogen att stå upp för de äldre och det är dags

att lägga in en högre växel för att stärka äldres rättigheter och motverka ålderismen.

Jag/vi föreslår kongressen besluta

Att verka för att stärka äldres rättigheter och en FNs äldrekonvention,
Att starta en kampanj för att skapa medvetenhet och opinion om ålderism,
Att göra en utredning om äldres rättigheter i äldreomsorgen och inslag av ålderism.

Prudence Woodford-Berger

0708451454

prudence.woodford@gmail.com

Distriktets utlåtande

Bifall

Distriktet instämmer i motionens frågeställningar. Den 1:a attsatsen bifalls samt att attsaterna 2 och 3 överlämnas till RO styrelsen för överväganden i samband med verksamhetsplaneringen.

Styrelsens utlåtande och förslag till beslut

Föredragande: Jan Andersson och Inger Jonasson Sjödin

Föredragandestöd: Johanna Hållén

Styrelsen delar motionärens analys om hur attityder gentemot äldre kom i blyxtbelysning under corona-pandemin. Att äldre inte blev lyssnade på, diskriminerade och bortprioriterade, inte bara inom äldreomsorgen utan inom fler samhällsområden är helt oacceptabelt.

Äldres kunskap, erfarenhet och vilja att vara delaktiga ska tas tillvara i samhället och i politiken. I dag är de äldres insatser en ovärderlig resurs för samhällsutvecklingen.

Som organisation motverkar PRO alla former av diskriminering, inte minst diskriminering på grund av ålder. Åldersmaktsordningen ska brytas. Alla äldre har rätt att bli bemötta med respekt.

Styrelsen anser att det både är viktigt och nödvändigt att skapa medvetenhet och opinion om ålderism. Det gör också PRO i sitt påverkansarbete. Att genomföra kampanjer generellt är ofta mycket dyrt för att kampanjen ska få önskat genomslag och resurser PRO i dagsläget inte har. Styrelsen anser att det finns andra sätt att medvetandegöra och bilda opinion kring denna mycket viktiga fråga,

PRO har inte heller resurser för att på egen hand genomföra en utredning om äldres rättigheter inom äldreomsorg och inslag av ålderism. Däremot deltar PRO ofta i statliga utredningar där PRO kan lyfta detta perspektiv.

Styrelsen föreslår kongressen besluta

att bifalla att-sats ett

att besvara att-sats två och tre.

Motion 99

PRO Hermansby

PRO-distriktet Bohuslän

Översyn av välfärdssystemet

Kräv att riksdagen: Genomför en genomgripande översyn av välfärdssystemen.

Våra välfärdssystem har under lång tid byggts ut och förfinats, justerats och kompletteras, ändrats och modererats. I stor utsträckning har de därför blivit komplexa och oöverskådliga. Ofta hör vi ambitionen att människan ska vara i centrum, och då menas, får man hoppas, att den enskilda och utsatta medmänniskan ska få sina rättigheter respekterade. Att den som kommer på obestånd och olycka ska få den hjälp som vår lagstiftning och internationella konventioner fastställer och utgår ifrån.

Dessvärre upplever alltför många av våra medmänniskor att detaljregler som tolkas rigoröst bokstavligt leder till orimliga konsekvenser. Detaljregler som ofta har motiverade syften används på ett sätt som de förmodligen inte kan ägnas åt.

Livssituationen påverkas ochynnsamt och på ett icke avsett sätt för drabbade personer bara på grund av komplexa systemregler. Möjligheterna till ett självständigt liv och demokratiskt deltagande i samhällslivet försämras. Och möjligheter till ett värdigt framtida pensionärliv spolieras.

Välfärdssystemen i ett demokratiskt samhälle måste vara utformad så att vanliga människor förstår dem, respekterar dem och vet vad man har för förpliktelser och rättigheter.

Jag/vi föreslår kongressen besluta

att genomföra en genomgripande översyn av våra välfärdssystem så att de garanterar alla medborgares likvärdiga demokratiska rättigheter och tydliggör allas förutsättningar och förpliktelser.

Kent Nilde
0705588321
kentnilde@yahoo.se

Distriktets utlåtande

Bifall

Distriktet antar motionen som sin egen och skickar till Kongressen för beslut.

Styrelsens utlåtande och förslag till beslut

Föredragande: Jan Andersson och Inger Jonasson Sjödin

Föredragandestöd: Johanna Hållén

Motionären belyser en grundläggande fråga för PRO. Allt PRO gör vilar på alla människors lika värde och strävan efter ett samhälle som präglas av solidaritet, rättvisa och medmänsklighet. Valfärden är till för alla – inte endast för ett fåtal med goda ekonomiska resurser. Inom PRO använder vi vår gemensamma styrka till att påverka i frågor som rör äldres vardag och äldres liv - och som ofta ryms inom välfärdssystemen. PRO påverkar dessa genom att opinionsbilda och komma med konstruktiva förslag på förbättringar. Detta är ett viktigt arbete som påverkar samhällsutvecklingen i syfte att förbättra levnadsvillkoren för äldre.

Styrelsen gör dock bedömningen att PRO inte besitter de resurser som krävs för att göra en genomgripande översyn av välfärdssystemen utan fortsätter det enträgna arbetet med att påverka samhället steg för steg för att äldre ska kunna leva ett bra liv, med ekonomisk trygghet och i en trygg livsmiljö.

Styrelsen föreslår kongressen besluta

att besvara motionen.

Motion 100

PRO Ale-Norra

PRO-distriktet Norra Älvsborg

Äldre frågor

Då äldre frågor kommer i skymundan i de politiska besluten och med tanke på att PRO är opolitiskt obunden utesluter detta inte om man vill något Politik är att vilja något enligt min husgud

Det finnes ett forum för äldre frågor pensionärs råden Då dessa råd inte är lagreglerade där behöver vissa makthavare inte använda dessa råd till att vara remissinstans Detta gör att vissa av råden i verkligheten blir tandlösa Här kommer allmänheten inte att uppmärksamma vad tyckte de äldre i denna fråga med tanke på att all blir äldre även politiker Vissa kommuner har en politik agenda som med hjälp av de kommunala självstyret är svåra att påverka i dessa frågor Man behöver inte inkräkta på demokratin i dessa frågor som behandlas i råden om man i beslutsunderlaget för äldre frågor tager med remiss svaren från pensionärsrådet.

Jag/vi föreslår kongressen besluta

att lagstifta om de som fattar beslut i kommuner o landsting är skyldiga taga med pensionärsrådets remissvar i beslutsprotokollet Enligt ovan

att man sänder en förfrågan till alla partier som finnes i riks dagen Svar från dessa klargör man jag eller nej Gärna motivering Men inga svävande svar. De som inte svara är mot att råden får större plats Man ger en tid för eftertanke.

Kent Enlund

0703477792

kent746393@yahoo.se

Distriktets utlåtande

Avslag

Distriktets höstmöte 2021-12-02 avslog motionen med följande motivering:

I PRO:s handlingsprogram finns redan ett krav att en lag bör instiftas som reglerar pensionärsråden.

Styrelsens utlåtande och förslag till beslut

Föredragande: Jan Andersson och Inger Jonasson Sjödin

Föredragandestöd: Carina Benjaminsson

Styrelsen delar motionärens uppfattning att äldres synpunkter behöver beaktas och ges större tyngd i landets kommuner och regioner. I förslaget till handlingsprogram framgår tydligt att PRO ska verka för en lag som reglerar pensionärsråden och gör dem obligatoriska.

Styrelsen delar inte motionens krav på lagstiftande detaljreglering av beslutsprotokoll. Det är inte en fråga för lagstiftningen utan en fråga för arbetsordningen i respektive pensionärsråd.

Styrelsen föreslår kongressen besluta

att avslå motionen.

Motion 101

PRO Örnäset

PRO-distriktet Norrbotten

Ge oss äldre människovärdet tillbaka

Idag är var femte svensk över 65 år. Vi blir allt fler äldre och det är positivt att vi får leva längre. Det som är tråkigt är att Sverige ligger i botten när det gäller synen på äldre och att samhället är dåligt på att tillvarata äldres kapacitet. När vi fått pension anses vi inte ha så mycket att komma med längre.

Se oss som människor med lång erfarenhet och kunskap som kan ge mycket tillbaka till samhället. Att kunna sysselsätta sig är viktigt i alla åldrar men det har ett särskilt stort värde för äldre som annars riskerar att hamna i uppgivenhet. Vi vill känna att vi är behövda och få leva ett meningsfullt liv. I andra länder värderar man äldres kompetens. Där är många politiker, även på presidentposter, över 70 år. I Sveriges Riksdag är bara 6 av 375 personer över 65 år. De ska representera de 20 procent av befolkningen som de äldre utgör. Vi är 2,5 miljoner individer med olika behov och önskemål så egentligen borde det vara 70 som för vår talan. Det är något för alla partier att ta till sig inför valet. PRO bör ge en uppmaning att kryssa en pensionär på valsedeln för det parti man väljer.

Att det behövs äldres röster i politiken har blivit särskilt tydligt under pandemin. Vi kallas sköra 70+are som man måste ta hand om. Samtidigt skedde förskräckliga övergrepp där äldre nekades nödvändig syrgas och

istället fick palliativ vård. Coronakommissionen ger bister kritik till hur Sveriges myndigheter inte tog ansvar.

Det är inte enda exemplet på förmyndarattityden mot äldre. Vi ska ha rätt till vårt eget hem i särskilt boende. Det är olagligt att förbjuda besök i särskilt boende säger Socialstyrelsen. Trots det togs generella besöksförbud i många kommuner.

Motionen är antagen på medlemsmöte med PRO Örnäset som sin egen

Vi har fått nog av välmenande ålderism med fördomar och okunskap om vår tids äldre.

Det behövs en Äldreomsorgslag där väsentliga delar bryts ur från nuvarande Socialtjänstlag och kompletteras och förstärks med paragrafer som garanterar äldres rättigheter på liknande sätt som när Barnkonventionen gjordes till lag. En viktig punkt att förändra är att äldre ska tillförsäkras "goda levnadsvillkor" på samma sätt som gäller för personer med funktionshinder och inte bara garantera "skälig levnadsnivå".

Sammanfattningsvis handlar motionen om ett förändrat synsätt på oss äldre, förstärkt representation i politiska församlingar och reella förändringar i lagstiftning och praxis.

Jag/vi föreslår kongressen besluta

att PRO ska verka för att förändra synen på äldre,

att PRO ska ge en uppmaning att kryssa en pensionär på valsedeln i höstens val,

att PRO ska verka för äldres rätt till sitt eget hem i särskilt boende,

att PRO ska verka för en äldreomsorgslag med bland annat krav på "goda levnadsvillkor".

Leif Wikman

0705294361

leif@wikman.nu

Distriktets utlåtande

Bifall

Distriktets AU har behandlat motionen och föreslår att distriktet antar motionen som sin egen. Distriktets höstmöte den 17 november beslutade att bifalla motionen.

Styrelsens utlåtande och förslag till beslut

Föredragande: Jan Andersson och Inger Jonasson Sjödin

Föredragandestöd: Johanna Hållén

Styrelsen delar motionärens analys av samhällets attityder till äldre och bristande ambition att ta tillvara den kompetens och erfarenhet många äldre besitter. Förlegade och förringande attityder till äldre och åldersgränser finns inom flera delar av samhällslivet. Det behövs en kraftfull lagstiftning mot åldersdiskriminering som omfattar alla samhällets område. PRO är en aktiv organisation som kräver att medlemmarna respekteras. PRO strävar efter ett verkligt inflytande framför allt inom de områden som rör äldre i samhället. Det är oacceptabelt att beslutande församlingar har ett underskott av personer över 65 år. PRO ska verka för att äldre finns med på vallistor såväl lokalt, regionalt som nationellt.

Oavsett om man bor i egen villa, lägenhet eller på särskilt boende, är det egna hemmet det handlar om när vi talar om äldres boende. I det egna hemmet är det den äldre själv som bestämmer.

PRO kräver att kvaliteten och likvärdigheten inom den svenska äldreomsorgen ska säkerställas med en äldreomsorgslag. Det pågår också ett statligt utredningsarbete för att ta fram en äldreomsorgslag. PRO är delaktig i det arbetet och kräver att äldre ska tillförsäkras goda levnadsvillkor, men det har inte betydelse för individen eftersom en kommande äldreomsorgslag inte ger individuella rättigheter utan är en ramlag till skillnad från Socialtjänstlagen som har rättighetskaraktär vilket ska anges i lagstiftningen. Därför driver PRO kravet om en goda levnadsvillkor i Socialtjänstlagen. Dagens minimibetonade standard, skäliga levnadsvillkor, ska ändras till goda levnadsvillkor i Socialtjänstlagen.

Styrelsen föreslår kongressen besluta

att bifalla att-sats ett, två och tre

att besvara att-sats fyra.

Motion 102

PRO Haparanda

PRO-distriktet Norrbotten

Ökad representation av äldre bland folkvalda politiker

Vid valet 2018 var 2 miljoner över 65 år. Det motsvarar 26% av väljarkåren i Sverige. Trots detta var bara 8 av de riksdagsledamöter som blev valda över 65 år. Det motsvara ca 2,2% av det totala antalet ledamöter. Det ska jämföras med de 311 ledamöter (89,1%) som var 30-64 år, och de 30 (8,6%) som var 18-29 år. Vad säger oss dessa siffror? Vi blir allt äldre i Sverige och den del av väljarkåren som är 65 år eller äldre utgör nu 26 procent. Av riksdagens ledamöter är drygt 2 procent över 65 år. Vi äldre är klart underrepresenterade i riksdagen och det är oacceptabelt. Vid framtida nomineringar till olika beslutande organ ska antalet ledamöter som är 65 år och äldre ha som mål att spegla hur den faktiska åldersfördelningen ser ut i valkåren. Kanske kan man inte låsa nomineringar till fasta procentsatser men målet måste vara att valmanskåren över 65 år ska ha en ökad representation. Det finns ingen som kan påstå att majoriteten av oss är för gamla för uppdrag. Vi lever längre, är friskare och majoriteten klara sig själva långt upp i åren. Dagens 70-åringar motsvarar 70-talets 50-åringar. Vi är experter på de äldres situation, vet hur det är att vara unga och medelålders. I Coronakrisen har det uppdragats hur riksdag, regioner, kommuner medvetet har skurit ner på äldrevården till en nivå som inte är acceptabel i dagens Sverige. Äldrevården är underfinansierad och vården får inte kostnadsäckning utan förväntas "effektivisera" för att klara kostnadsökningarna. Hade denna resursbrist och ojämlikhet uppstått om äldre varit mera representerade i beslutande organ? Många äldre upplever bristande empati från alla partier och valda ledamöter i Sverige som bortser från de äldres behov i samhället samtidigt som de väljer att sänka skatterna och minska det offentliga till förmån för det privata. Vi över 65 kan inte acceptera denna situation längre. Alltfler av oss har en grund att ifrågasätta om de ledamöter som ska representera oss har kontakt med äldre generationer eller förstår de äldres situation i samhället. Väljare över 65 år är en av de röstsvaga grupperna i Sverige som tillsammans med lågavlönade kvinnorna och andra svaga resursfattiga grupper hör till förlorarna när det gäller fördelning av landets resurser. De äldre måste representeras av förtroendevalda som också, förutom alla andra behov, ser till att resurserna fördelas på ett jämlikt sätt och resurserna ökar för att finansiera behoven.

Jag/vi föreslår kongressen besluta

att PRO ska verka för ökad representation av äldre inför valen

Åke Bolmgren
0705744120
ake.bolmgren@bredband.net

Distriktets utlåtande

Bifall

Distriktets höstmöte den 17 november beslutade
att Distriktet antar den som sin egen

Styrelsens utlåtande och förslag till beslut

Föredragande: Jan Andersson och Inger Jonasson Sjödin

Föredragandestöd: Johanna Hållén

Styrelsen delar motionärens bild när det gäller äldres bristande representation i beslutande församlingar.

Äldres kunskap, erfarenhet och vilja att vara delaktiga ska tas tillvara i samhället och i politiken. I dag är de äldres insatser en ovärderlig resurs för samhällsutvecklingen. Alla äldre har därför rätt att bli bemötta med respekt. Alla beslutande politiska församlingar ska ha en representation av personer som är över 65 år motsvarande åldersgruppens andel av befolkningen.

Styrelsen föreslår kongressen besluta

att bifalla motionen.

Motion 103

PRO Örebro samorganisation

PRO-distriktet Örebro län

Äldrekonvention

Barnkonventionen blev lag 2020 i Sverige, vilket innebär att barns rättigheter och behov alltid skall beaktas i alla politiska beslut.

Något liknande finns inte när det gäller äldres behov och rättigheter.

För att säkerställa att äldre inte hamnar i ett ingenmansland behöver även äldres rättigheter och behov liknande ställning som barnkonventionen.

Äldres situation skall alltid beaktas och integreras i alla processer som hanterar samhällsplanering, bostadsförsörjning, sociala och medicinska stödinsatser.

Jag/vi föreslår kongressen besluta

Att PRO aktivt driver att äldres rättigheter och behov beaktas på samma sätt som barnkonventionen.

Margareta Röstlund

+46705335017

margareta.rostlund@orebrolan.pro.se

Distriktets utlåtande

Bifall

Distriktet beslutade att bifalla motionen

Styrelsens utlåtande och förslag till beslut

Föredragande: Jan Andersson och Inger Jonasson Sjödin

Föredragandestöd: Johanna Hållén

PRO grundades 1942 för att på bred front driva äldres rättigheter. PRO har än idag en viktig roll i samhället, inte minst mot bakgrund av att det blir fler äldre. PRO har under de senaste 80 åren påverkat samhället till det bättre för äldre. Samhället står ständigt inför nya utmaningar. Fortfarande finns det stora orättvisor bland äldre som slår igenom i dödlighet, sjukdomar och ekonomiska villkor. Med många medlemmar bildar PRO opinion för att påverka politiker och andra beslutsfattare kring frågor som är viktiga för äldre. PRO påverkar på alla nivåer i samhället. I kommuner och regioner genom bland annat de kommunala och regionala pensionärsråden. På nationell nivå påverkar PRO regering, riksdag och myndigheter genom att regelbundet medverka i regeringens pensionärskommitté, utredningar och arbetsgrupper och svarar på remisser. Redan vid PRO:s förra kongress 2018 fattades beslut om att uppmana regering och riksdag att verka för en äldrekonvention. Det arbetet fortsätter.

Styrelsen föreslår kongressen besluta

att bifalla motionen.

Motion 104

PRO Kungsbacka

PRO-distriktet Halland

Pensionärsråd

I kungsbacka kommun har kommunalt pensionärsråd avvecklats och i stället har kommunen infört en webbaserad medborgardialog och informationsforum för pensionärsorganisationer.

Detta ger en viss information men inget inflytande eller möjlighet att påverka frågor som berör PRO medlemmarnas livsvilkor.

Jag/vi föreslår kongressen besluta

att PRO med all kraft ska arbeta för och påverka riksdagen och dess ledamöter fatta beslut om att pensionärsråd i kommuner, regioner/landsting snarast lagfästs.

Bo Eriksson

0768363539

erikssonbo24@gmail.com

Distriktets utlåtande

Bifall

Detta är den tredje kongressen som PRO Halland lämnar kongressmotion i detta ämne!

Styrelsens utlåtande och förslag till beslut

Föredragande: Jan Andersson och Inger Jonasson Sjödin

Föredragandestöd: Carina Benjaminsson

Motionen tar upp den viktiga frågan om pensionärsrådets roll, uppgifter och inflytande. Den kommunala bestämmanderätten ligger hos de politiska församlingarna. Råden ska, som namnet också anger, vara rådgivare och förmedla äldres perspektiv på aktuella kommunala frågor. Deras inflytande bygger helt på vilken betydelse som beslutsfattarna vill ge dessa råd. Genom aktiva pensionärsråd underlättas den demokratiska processen genom beslutsfattarna får möjlighet till en fördjupad, bättre och mer relevanta kunskap med klokare beslut som resultat.

Äldre är ingen homogen grupp, utan individer med olika behov och förutsättningar, där en stor andel äldre har behov av insatser från kommunerna, och blir därmed beroende av kommunala beslut för att de ska få ett gott liv. Mot den bakgrunden finns det särskilda skäl att ta

tillvara äldres erfarenheter och kunskaper i beslutsprocessen. Väl fungerande pensionärsråd kan fylla en viktig uppgift i sammanhanget, inte minst genom att de erbjuder en kontinuitet i kontakterna och att ledamöterna har ett ansvar att bevaka alla äldre invånares frågor och inte endast sina egna. Genom att ersätta pensionärsråden med medborgardialog så försvåras både kontinuiteten och förmågan att samla äldres gemensamma erfarenheter. I mindre formaliserade sammanhang utgår deltagare ifrån sina egna erfarenheter och sin egen situation, varpå den representativa delen av demokratin blir försvagad.

PRO har i stort sett sedan tillkomsten av pensionärsråd under 70-talet framhållit behovet av en lagstiftning, både för att göra dem obligatoriska och för att göra deras roll tydligare. Det finns dock svårigheter att ge dem en plats i dagens kommunallag som i stort sett endast anger kommunfullmäktige/regionfullmäktige och kommunstyrelse/regionstyrelse som obligatoriska. Alla lagändringar föregås av en utredning och det blir dess uppgift att peka på en lämplig lösning.

I det förslag till handlingsprogrammet som kongressen har att ta ställning till framgår tydligt att PRO ska verka för en lag som reglerar pensionärsråden och gör dem obligatoriska.

Styrelsen föreslår kongressen besluta
att bifalla motionen.

Äldres boende

Motion 105

PRO Fisksätra

PRO-distriktet Stockholm

Minska ensamheten, bygg Trygghetsboenden!

Trygghetsboende är ett boende för personer som behöver lite mer stöd och kontakt i sin vardag, De är handikappanpassade, det finns tillgång till gemensamhetslokaler/matsal och det finns personal på plats för stöd och igångsättning av aktiviteter. Denna boendeform minskar risken för ensamhet, vilket vi vet är sjukdomsalstrande. Dessutom minskar behovet av det betydligt dyrare alternativet Särskilt Boende (SÄBO).

Kommunerna bör i sina detaljplaner reservera mark för sådana bostäder som öronmärks i början för trygghetsboende och som det idag råder stor brist på. De bör ligga i nära anslutning till all service för att senare lätt kunna omvandlas till bostäder för andra grupper i samhället allt efter behov.

Jag/vi föreslår kongressen besluta

att PRO skall verka för att det byggs fler trygghetsboenden i kommunerna

Christel Widen

070 7331312

christel.widen@gmail.com

Distriktets utlåtande

Bifall

Bifalla motionen i sin helhet med tillägg om krav att stadsbidragen ska öka för byggandet av Trygghetsbostäder.

Styrelsens utlåtande och förslag till beslut

Föredragande: Bernth Johnson och Gun-Britt Delsvik Svensson

Föredragandestöd: Marie Näslund

I motionen föreslås att PRO ska verka för att det byggs fler trygghetsboenden i kommunerna.

I dag råder det mycket stor brist på särskilda boenden för äldre liksom på seniorboenden, trygghetsboenden eller andra, för äldre anpassade boenden. Mot den bakgrunden föreslår styrelsen i det nya förslaget till handlingsprogram att PRO under kommande kongressperiod ska driva frågan om att öka byggandet av nya bostäder, framför allt hyresrätter och särskilda boenden med rimliga hyror som är anpassade för äldre. Styrelsen menar också att äldres behov av bostäder måste också tydliggöras i de kommunala bostadsförsörjningsplanerna.

Styrelsen föreslår kongressen besluta

att bifalla motionen.

Motion 106

PRO Fisksätra

PRO-distriktet Stockholm

Omsorgsboende för personer över 80 år

Tänk dej att du vaknar vid sextiden på morgonen. Du vrider lite på huvudet och konstaterar att det ännu dröjer c:a två timmar tills hemtjänsten kommer och hjälper dej upp ur sängen. Du har redan ganska ont i ryggen och behöver gå på toaletten. Nåja, dom har ju försett dej med en blöja, så det kan ju fungera i värsta fall. Men det luktar ju så illa efter en stund! Och du vill ju inte vara en varelse som äräcklig att ta i, inte ens för hemtjänstpersonalen.

Nu börjar det att kännas riktigt ont i hela kroppen, och blöjan skaver. Äntligen hörs nyckeln i dörren. Hemtjänsten är sen så du blir tagen i med lite väl hårda grepp och de hinner egentligen inte tala med dej. Besöket är genomfört inom 20 minuter och du sitter påklädd i din rullstol. Nu gäller det bara att ha tålamod och vänta de fyra tysta timmarna fram till lunch. Rätten att bo kvar hemma börjar alltmer likna en enda lång fängelsevistelse.

Det är omänskligt att lämna äldre människor så i sticket med sin ofärdighet och sin ensamhet att de har mänsklig kontakt och hjälp endast ett fåtal av dygnets 24 timmar.

Jag/vi föreslår kongressen besluta

att PRO verkar för att alla personer över 80 år skall ha rätt att bo i någon form av omsorgsboende om de så önskar.

att PRO verkar för ett tillägg i Socialtjänstlagen kap.5 § 5: som ålägger kommunerna att inrätta särskilda boendeformer för service och omvårdnad för äldre med behov av särskilt stöd.

Christel Widén

070 7331312

christel.widen@gmail.com

Distriktets utlåtande

Bifall

Distriktet instämmer i motionens krav. Motionen bifalls.

Styrelsens utlåtande och förslag till beslut

Föredragande: Bernth Johnson och Gun-Britt Delsvik Svensson

Föredragandestöd: Marie Näslund

I motionen föreslås att PRO verkar för att alla personer över 80 år ska ha rätt att bo i någon form av omsorgsboende om de så önskar. Ett tillägg ska göras Socialtjänstlagens 5 kap. 5 § som ålägger kommunerna att inrätta särskilda boendeformer för service och omvårdnad för äldre med behov av särskilt stöd.

Styrelsens uppfattning är att staten och kommunerna behöver ta ett större ansvar för att det ska byggas fler bostäder för äldre och att befintliga bestånd renoveras och görs tillgängliga för äldre.

I dag råder det mycket stor brist på särskilda boenden för äldre liksom på seniorboenden, trygghetsboenden eller andra, för äldre anpassade boenden. PRO anser att en utredning bör tillsättas som ser över förutsättningarna för att ge enskilda som uppnått en viss ålder möjlighet att välja om de vill flytta till ett särskilt boende. På så sätt bedömer PRO att ofrivillig ensamhet kan minska och mångas livskvalitet öka. Äldres behov av bostäder måste tydliggöras i de kommunala bostadsförsörjningsplanerna.

Styrelsen har beslutat att prioritera tre intressepolitiska frågor under nästa kongressperiod. Höjda allmänna pensioner är den första, äldreomsorg av hög kvalitet den andra och sänkta kostnader för tandvård den tredje. Självklart är också frågan om boende väldigt viktig, men att prioritera innebär också att prioritera bort. Därför vill inte styrelsen lägga till ytterligare en fråga till PRO:s prioriteringar. I sakfrågan är styrelsen dock helt överens med motionärerna.

Styrelsen föreslår kongressen besluta

att besvara motionen.

Motion 107

PRO Bunkeflostrand

PRO-distriktet Skåne

Var ska äldre med vanlig pension bo?

Vi äldre blir allt fler, vi lever till ännu äldre och vi förväntas bo kvar hemma ... men den dagen det är för tungt och ensamt måste det finnas alternativ. Frågan är – finns det då mindre bostäder som vi har råd med?

Är det bara en storstadsfråga?

Det finns äldre för vilka det är en icke-fråga... vårt bekymmer som PRO-kvinnor är alla de äldre som inte har råd med en trygg bostad. Det driver PRO även i centrala pensionärsrådet i vår hemstad Malmö.

Kommunens planering för "äldreboomen" är inte att bygga fler trygghetsboenden eller särskilda boenden. Oavsett vad vi önskar så utgår planeringen från att vi bor kvar hemma och vård och omsorg flyttar in. Det är grundtanken i det som kallas "God och nära vård".

Och visst! Mycket vård och omsorg kan ges i hemmet, men det måste också finnas boenden dit äldre kan flytta när de själva känner för det. Trygghetsboende är bra för att bryta den sociala isolering och ensamhet äldre som bor kvar hemma kan lida av. Och kommunerna kan numera bevilja trygghetsboende även utan biståndsbedömning.

Vi menar att det krävs trygghetsboenden både utan biståndsbedömning och det som förmedlas efter behov.

Men det räcker inte – det måste vara ett boende med rimlig hyra, som äldre med låga pensioner har råd att flytta till.

Vårt exempel: i Malmö finns bara ett kommunalt trygghetsboende som den med genomsnittlig eller lägre pension har möjlighet att flytta in i, och till det är kön flera år lång.

Det andra trygghetsboendet (Malmö har bara två) kräver en inkomst efter skatt på minst 1,5 gånger månadshyran (men godkänner inte försörjningsstöd och bostadsbidrag som inkomst), eller ett kapital motsvarande minst fem årshyror och en inkomst efter skatt på minst en halv gånger månadshyran. Vidare tillåts högst 5000 kr i skuldsaldo och/eller max två betalningsanmärkningar under de senaste 12 månaderna.

Det är en hög tröskeln och slår särskilt hårt mot gruppen äldre ensamstående kvinnor med mycket låg pension.

Vad vi vet har ingen större stad infört trygghetsboende utan biståndsbedömning. Invändningen mot det (i Malmö) är främst två: det är

omöjligt att planera för kommunen, i och med att trygghetsboende är en form av särskilt boende så ska ett bistånd verkställas inom tre månader. Man är rädd att plötsligt stå med tomma lägenheter eftersom det är svårt att veta hur stor efterfrågan är. Och det blir dyrt att bygga nytt.

Vi instämmer helt i PRO:s linje mot marknadshyror och dyrrenovering av gamla bostäder, men vi vill se ett mycket aktivare agerande från PRO, på alla nivåer, för att verkligen lyfta kravet på fler trygghetsboenden, som passar äldres behov och plånbok.

OBS! det behövs även fler särskilda boenden, men de riktar sig oftast till äldre med mycket stora omsorgsbehov.

Jag/vi föreslår kongressen besluta

att tillsammans med den prioriterade kampen för bättre pensioner och bättre äldreomsorg även prioriterat lyfta bostadsfrågan och kräva att kommunerna bygger fler trygghetsboenden till en rimlig hyra, så att mindre bemedlade pensionärer har en chans till en bra bostad och gemenskap.

att hur det sker – genom att utreda behovet, i kampanjform, i gemensamt agerande från PRO i pensionärsråden – det överlåter vi åt en klok förbundsstyrelse att avgöra.

Susanne Björkenheim

070-8381351

susanneheim4545@gmail.com

Distriktets utlåtande

Bifall

Styrelsens utlåtande och förslag till beslut

Föredragande: Bernth Johnson och Gun-Britt Delsvik Svensson

Föredragandestöd: Marie Näslund

I motionen föreslås att PRO utöver den prioriterade kampen för bättre pensioner och bättre äldreomsorg även lyfta bostadsfrågan och kräva att kommunerna bygger fler trygghetsboenden till en rimlig hyra, så att mindre bemedlade pensionärer har en chans till en bra bostad och gemenskap. Hur detta ska göras – genom att utreda behovet, i kampanjform, i gemensamt agerande av PRO i kommunala pensionärsråd – överlåts till styrelsen att avgöra.

Motionen beskriver på ett mycket träffande sätt det behov av boende som många önskar, det vill säga ett boende som innebär gemenskap utan att

man för den sakens skull har ett stort vårdbehov och som man dessutom har råd med även om man – som många kvinnor – har en låg pension. Exemplet från Malmö visar att även i en så stor stad finns det bara ett trygghetsboende som personer med låg eller normal pension har möjlighet att efterfråga. Dit är det flera års kötid.

Styrelsens uppfattning är att staten och kommunerna behöver ta ett större ansvar för att det ska byggas fler bostäder för äldre och att befintliga bestånd renoveras och görs tillgängliga för äldre.

I dag råder det mycket stor brist på särskilda boenden för äldre liksom på seniorboenden, trygghetsboenden eller andra, för äldre anpassade boenden. PRO anser att en utredning bör tillsättas som ser över förutsättningarna för att ge enskilda som uppnått en viss ålder möjlighet att välja om de vill flytta till ett särskilt boende. På så sätt bedömer PRO att ofrivillig ensamhet kan minska och mångas livskvalitet öka. Äldres behov av bostäder måste tydliggöras i de kommunala bostadsförsörjningsplanerna.

Styrelsen har beslutat att prioritera tre intressepolitiska frågor under nästa kongressperiod. Höjda allmänna pensioner är den första, äldreomsorg av hög kvalitet den andra och sänkta kostnader för tandvård den tredje. Självklart är också frågan om boende väldigt viktig, men att prioritera innebär också att prioritera bort. Därför vill inte styrelsen lägga till ytterligare en fråga till PRO:s prioriteringar. I sakfrågan är styrelsen dock helt överens med motionärerna.

Bostadsfrågan lämpar sig också väl att driva lokalt eftersom det är kommunerna som har planmonopolet. Det är styrelsens bedömning att det finns förutsättningar för att exempelvis bistå PRO:s representanter i de kommunala pensionärsråden med underlag för gemensamt agerande så som motionens andra att-sats föreslår.

Styrelsen föreslår kongressen besluta

att avslå att-sats ett

att besvara att-sats två

Samhällsplanering och kollektivtrafik

Motion 108

PRO Västerås-Finska

PRO-distriktet Västmanland

Kollektivtrafik

att handla fram möjlighet att resa gratis i Sverige under icke rusningstrafik och med pensionrabatt under andra tider med 3 timmars resetid per resa. Pensionärsresor har blivit mycke dyra och därför stannar äldre ofta hemma i sin ensamhet. Arkument har mottagit från PM medlem. Kollektivtrafik motionen har behandlats på styrelse- och vid medlemsmöte med enhellig stöd, vidare sicka till PRO.

Jag/vi föreslår kongressen besluta

att handla fram gratis pensionärsresor inom Sverige. Resor som motverkar ensamhet.

Marja-Terttu Mäntylä

0701715356

vasteras.finska@pro.se

Distriktets utlåtande

Avslag

Distriktets höstmöte 2021-11-17 beslutade att motionen ska avslås pga att detta är svårt, då varje region/kommun bestämmer själv vad som skall gälla i kollektivtrafiken i deras kommun.

Styrelsens utlåtande och förslag till beslut

Föredragande: Bernth Johnson och Gun-Britt Delsvik Svensson

Föredragandestöd: Ola Nilsson

Enligt kollektivtrafiklagen i Sverige ansvarar regionen och kommunerna inom ett län gemensamt för den regionala kollektivtrafiken och bildar en regional kollektivtrafikmyndighet. Varje kollektivtrafikmyndighet tar fram ett eget och regionalt trafikförsörjningsprogram för kollektivtrafiken på vägar, spår och på vatten. Kollektivtrafiken finansieras inte bara av resenärernas biljettavgifter utan även av en mellan regionerna varierande andel subventioner i form av skattemedel. I vilken utsträckning som

kollektivtrafiken ska subventioneras med skattemedel är en politisk fråga och beslutas regionalt.

Frågan om subventionerade eller gratis resor för pensionärer är en lokal eller regional angelägenhet och inte en fråga som går att besluta om på nationell nivå. Det kommunala självstyret gäller för både kommuner och regioner. Frågan kan med fördel lyftas och drivas i det regionala och kommunala pensionärsrådet.

Styrelsen föreslår kongressen besluta
att avslå motionen.

Motion 109

PRO Kungsbacka

PRO-distriktet Halland

Resehandlingar

Att resa kollektivt, både av miljöskäl och trafiksituationen på våra vägar, är ett behov som ökar snabbt i alla typer av samhällen. Men kollektiva resor både lokalt, regionalt och över hela landet bromsas ofta av att det finns olika och ej samordnade biljettsystem i och mellan regioner/landsting.

Med dagens IT teknik måste det gå att få ett system för hela landet.

Jag/vi föreslår kongressen besluta

att PRO påtalar och påverkar aktuella myndigheter till en bättre samordning av resehandlingar.

Bo Eriksson

0768363539

erikssonbo24@gmail.com

Distriktets utlåtande

Bifall

En teknisk fråga som går att lösa.

Styrelsens utlåtande och förslag till beslut

Föredragande: Bernth Johnson och Gun-Britt Delsvik Svensson

Föredragandestöd: Ola Nilsson

Att enkelt och smidigt kunna resa kollektivt till ett överkomligt pris är viktigt för många medlemmar. Det handlar om tillgängligheten till kollektivtrafik runt om i hela landet, om användarvänliga biljettsystem samt möjligheten att ta sig över gränsen mellan olika regioner och mellan utförare.

Regeringen beslutade den 8 augusti 2019 att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att utreda vad som krävs för att införa ett nationellt biljettsystem för all kollektivtrafik i hela Sverige, samt lämna förslag till hur ett sådant biljettsystem bör utformas, byggas upp, drivas och finansieras. Resultatet presenterades i april 2020. I regeringens budgetproposition för 2022 finns medel avsatt för ett nationellt biljettsystem för kollektivtrafik under 2022–2024. PRO kommer att följa utvecklingen i denna fråga.

Styrelsen föreslår kongressen besluta

att bifalla motionen.

Hjälpmedel och välfärdsteknik

Motion 110

PRO-distriktet Södermanland

Bidrag till glasögon för pensionärer

Glasögon är livsnödvändigt för alla som har nedsatt syn. Det får inte vara plånboken som avgör pensionärens förmåga att kunna se.

Det är inte alla pensionärer som har den ekonomi som behövs för att upprätthålla en god syn och kan köpa sig nya glasögon när behovet uppstår. Många opereras för gråstarr och nästan alltid behövs glasögonen bytas ut.

PRO:s medlemmar har oftast en låg pension efter ett långt yrkesliv utifrån att det oftast på den tiden var kvinnan som arbetade deltid, tog hand om

hemmet och barnen. Många av våra äldre pensionärer arbetade inte under småbarnsåren.

Dagens digitala samhälle kräver att du kan se och ta till dig information från data, surfplatta eller smart-telefon för att klara dig på egen hand. Tekniken har gått framåt med ilfart under pandemin. Det spelar ingen roll om du skall uppsöka vården, åka buss eller parkera bilen så behöver du se för att kunna ta dig fram på egen hand. Varje pensionär skall kunna ha rätt till att kunna ta hand om sig själv utan att ta hjälp av anhöriga eller godman.

Jag/vi föreslår kongressen besluta

att förbundsstyrelsen arbetar för att pensionärerna skall kunna erhålla bidrag till glasögon.

Monica Karlsson

+46703657053

karlsson.b.monica@gmail.com

Distriktets utlåtande

Bifall

PRO Distriktet i Södermanland har den 18 november bifallit ovanstående motion

Styrelsens utlåtande och förslag till beslut

Föredragande: Bernth Johnson och Gun-Britt Delsvik Svensson

Föredragandestöd: Marie Näslund

I motionen föreslås att PRO:s styrelse ska driva frågan om att pensionärer ska kunna få bidrag för glasögon.

Precis som motionären beskriver så är det många – både äldre och andra – som har nedsatt syn och olika sorters synfel som kräver glasögon. Och glasögon kostar en hel del. Motionären anför att det är många pensionärer som har väldigt låg pension och därmed inte alltid har råd att köpa nya glasögon när det behövs. Dock finns det redan idag bidrag till glasögon eller kontaktlinser vid vissa ögonsjukdomar eller grav närsynthet.

Styrelsen är väl medveten om att pensionerna de senaste åren har halkat efter löntagarnas ekonomiska utveckling. Det beror på att pensionssystemet är underfinansierat, att pensionen varierar mellan åren på grund av den så kallade bromsen i pensionssystemet, och på grund av att pensionärer betalar mer skatt än löntagare. Det är en skam för ett välfärdssamhälle att det finns en stor grupp pensionärer med allt för låga

pensioner. Klyftan mellan lön och pension har ökat över tid. Om ingenting görs kommer denna klyfta att öka ytterligare.

Skillnaden mellan kvinnors och mäns pensioner är alltför stora. Det beror framför allt på ett arbetsliv som inte är jämställt och därför påverkar pensionen, men också på att marginaleffekterna i pensionssystemet för kvinnor med låg pension förstärker dessa orättvisor.

Av den här anledning driver PRO med kraft frågan om att den allmänna pensionen ska höjas och alla kunna leva på sin pension. I första hand måste inbetalningarna till pensionssystemet öka och skatten bli lika mellan lön och pension. Den så kallade bromsen i pensionssystemet bör slopas. I ett lite längre tidsperspektiv vill PRO att hela pensionssystemet ska ses över.

Styrelsen anser att alla som behöver glasögon måste ges råd att köpa det. För att det ska bli verklighet menar vi dock att det är bättre att prioritera frågan om höjda allmänna pensioner.

Styrelsen föreslår kongressen besluta
att avslå motionen.

Tillgänglig hälso- och sjukvård för ett liv i hälsa

Motion 111

PRO Höganäs

PRO-distriktet Skåne

Ökad statlig styrning av hälso-och sjukvården

Den svenska hälso- och sjukvården håller i stora stycken god klass men pandemin har blottlagt brister som funnits under mycket lång tid. Det handlar om kronisk personalbrist, vårdplatsbrist, underfinansiering, bristande styrning och dålig samordning mellan vårdaktörer. Lägg därtill stora regionala skillnader, ojämlikhet beroende på kön, utbildningsnivå, ålder och var du är född.

Vägen framåt för en jämlikare och bättre sjukvård är inte en återgång till hur de såg ut före pandemin. För att garantera att sjukvård ges efter behov och med hög kvalitet måste staten ta ett tydligare ansvar.

Allt fler ställer sig frågan om det är rimligt med 21 olika sjukvårdssystem i ett land med en befolkning som kan jämföras med Londons. Under 2000-talet har tre statliga utredningar genomförts i syfte att minska antalet ansvariga för sjukvården. Försök har gjorts att slå samman regioner men det har fallit vid förhandlingsbordet. Klart står att hälso- och sjukvården står inför stora utmaningar.

I dagarna har ytterligare en utredning i frågan överlämnats till regeringen. Utredaren föreslår att sjukvården i framtiden ska betraktas som ett riksintresse, vilket öppnar för en starkare statlig styrning. Ett av förslagen är att skapa ett statligt fastighetsbolag som tar över ägandet av sjukhusen från regionerna. Finansiella risker skulle därmed inte belasta regionerna som i stället kan fokusera helt på själva vårdverksamheten.

Landets regioner har i dagsläget beslutat om sjukhusinvesteringar för omkring 100 miljarder. Hur dessa investeringar stödjer den nationella inriktningen eller behoven på hälso- och sjukvårdsområdet är oklart, vilket talar för en förstärkt statlig styrning. De många turerna kring Helsingborgs Lasarett med byggtekniska problem och begränsad hänsyn till vårdens behov och personalens inflytande är ett tydligt skånskt exempel på behovet av ökad statlig styrning. Det finns också en samsyn om ett sådant behov bland de patientorganisationer som deltagit i utredningsarbetet.

Jag/vi föreslår kongressen besluta

att kongressen ställer sig bakom behovet av ökad statliga styrning inom hälso- och sjukvården enligt de intentioner som återfinns i SOU 2021:71 – ”Riksintressen i hälso- och sjukvården – stärkt statlig styrning för hållbar vårdinfrastruktur.”

Leif Olsson

073-089 36 01

lei.ols@telia.com

Distriktets utlåtande

Bifall

Styrelsens utlåtande och förslag till beslut

Föredragande: Christina Tallberg och Margareta Jansson

Föredragandestöd: Marie Näslund

I motionen föreslås att kongressen ställer sig bakom behovet av ökad statlig styrning inom hälso- och sjukvården enligt de intentioner som återfinns i SOU 2021:71 Riksstyrelsen i hälso- och sjukvården – stärkt statlig styrning för hållbar vårdinfrastruktur.

Den nämnda utredningen har bland annat tittat på hur pågående och planerade investeringsprojekt i sjukhus förhåller sig till den nationella utvecklingen av hälso- och sjukvården. I korthet så föreslår utredningen stärkt statlig styrning genom att när man beslutar om investeringar i vårdinfrastruktur ska dessa förslag säkerställa att man tar hänsyn till nationella intressen. Staten ska också stå för systematisk erfarenhetsuppbyggnad och ge stöd till forskning om vårdinfrastruktur. Styrelsens uppfattning är att de förslag som lyfts i den aktuella utredningen är mer begränsade än den diskussion som förs i motionen.

Corona-pandemin har visat på tydliga problem i den svenska förvaltningsmodellen. Ansvar har bollats mellan olika nivåer och aktörer i samhället. Stat, regioner, kommuner och myndigheter har dragit åt olika håll. Det drabbade inte minst äldre personer. Utvärderingar av hur samhällets lyckats hantera pandemin visar att samarbete och samordning har fallerat i flera avseenden. Den svenska förvaltningsmodellen bör åter ses över för att vi ska stå bättre rustade inför framtida kriser.

Styrelsens uppfattning är vidare att samhället ska erbjuda god vård och omsorg för alla medborgare efter behov. Sjukvården ska betalas solidariskt via skattsedeln. Så är det inte fullt ut idag och styrelsen delar motionärernas bild av att bland annat personalbrist och vårdplatsbrist måste åtgärdas genom att sjukvården prioriteras högre av politikerna.

Det finns också ett behov av att göra hälso- och sjukvården mer jämlik och jämställd. Man ska inte behöva bo i "rätt" region för att komma få åtnjuta den bästa vården som kan ges. Styrelsen menar också att eftersom äldre personer har väldigt olika behov av hälso- och sjukvårdsinsatser så måste vården i högre grad än idag anpassa sig till detta faktum.

I dag vänder sig många äldre personer till sjukhusens akutmottagningar. Perspektivet bör vändas så att primärvården och närsjukvården byggs ut och mobila multiprofessionella team ska kunna besöka sköra äldre i hemmet.

Sammantaget så är det styrelsens bild att styrelsen och motionärerna har en liknande bild av hälso- och sjukvårdens problem och vad som bör

åtgärdas. Dock är det styrelsens uppfattning att de förslag som förs fram i utredningen om riksintressen i sjukvården är snävare än de som motionen lyfter och främst handlar om sjukhusinvesteringar. Istället bör fokus ligga på mer patientnära frågor som att det ska vara lätt att få vård i sin närhet och på rätt vårdnivå och att vården ska vara likvärdig över hela landet.

Styrelsen föreslår kongressen besluta
att avslå motionen.

Motion 112

PRO Bunkeflostrand

PRO-distriktet Skåne

God och nära vård

God och nära vård, så benämns den nationella omställning av sjukvård och omsorg för äldre, som redan nu påverkar framtida planering i alla kommuner och regioner.

Vi äldre blir fler, fler "äldre äldre", många fler utrikesfödda och det skiljer stort i livsvillkor mellan äldre vad gäller boende, inkomst, socialt nätverk och hälsa.

"God och nära vård" ska göra primärvården mer jämlik! Bra, men den bygger i mycket på att äldre ska bo kvar hemma (både ordinärt och särskilt boende), även när man behöver mer hjälp och att behandlingen av flera sjukdomstillstånd ska ges inom boendet, dvs hemma, inte på sjukhus. Kommunen och regionen ska samordna vård, omsorg, hälso- och sjukvårdsinsatser och rehabilitering i våra hem.

Regionerna ska upprätta en gemensam plan för hälso- och sjukvård, primärvård, med varje kommun, stor som liten. Vad vi förstår ska det vara klart senast 2027.

Det påverkar så mycket, även vilken kompetens de som ska jobba så ska ha, och vi märker redan att det ställer fler frågor:

- Är det valfritt? Kan man säga nej till att sjukvården flyttar hem till mig?
- Hur undvika att det lastar ännu mer bördor på anhöriga?
- Ansvarsdelning mellan region och kommun?
- När upphör mitt hem att vara... ett hem?
- Hur garantera likvärdighet?

- det är bara några frågor, samtidigt som en reform är nödvändig.

Vi saknar (september 2021) en analys av PRO till reformen. Och diskussion och råd för hur PRO:s ledamöter i de regionala och kommunala pensionärsråden ska hantera denna utveckling på ett likvärdigt och bra sätt. Vad är viktigast!

Jag/vi föreslår kongressen besluta

att ge styrelsen i uppdrag att initierar en diskussion och ta fram enhetliga råd och riktlinjer hur PRO:s representanter i pensionärsråden kan agera kring "God och nära vård".

Susanne Björkenheim

070-8381351

susanneheim4545@gmail.com

Distriktets utlåtande

Bifall

Styrelsens utlåtande och förslag till beslut

Föredragande: Christina Tallberg och Margareta Jansson

Föredragandestöd: Carina Benjaminsson

Motionen lyfter aktuella frågor kring den reformering av primärvården som har inletts, med särskilt fokus på tillgänglighet, delaktighet och kontinuitet. Utvecklingen till en god och nära vård bedrivs brett genom flertalet utredningar, regeringsuppdrag och lagstiftningsarbete.

PRO följer kontinuerligt frågan och bevakar noga utvecklingen mellan slutenvård, primärvård, kommunal hemsjukvård, tandvård och hemtjänst. Svensk hälso- och sjukvård står inför en stor omställning. För PRO är det av största vikt att reformarbetet innebär att äldre personers behov blir tillgodosedda. En förstärkning av kompetensen inom den nära vården är angelägen då antalet äldre med omfattande vårdbehov kommer att öka, precis som motionen anför. I motionen lyfts flera viktiga aspekter av frågan upp.

PRO ser gärna äldrevårdsmottagningar motsvarande barnvårdscentraler d.v.s. att kunskapen om åldrandet och dess sjukdomar är i fokus och där "Långsamhetens kultur" ska gälla. Åldrandet innebär att vi ofta rör oss sämre, hör och ser sämre och behöver mer tid för att uppfatta vad som sägs. Därför är det viktigt att personalen förstår vikten av att prata långsammare och efterhör att den äldre förstått. Lika viktigt är att ge tid till att lyssna på patienten. I förslaget till handlingsprogram lyfts vikten

av att primärvården och närsjukvården byggs ut och mobila multiprofessionella team ska kunna besöka sköra äldre i hemmet.

Det är en väsentligt att patienter med komplexa problem får en fast vårdkontakt och en SIP (samordnad individuell plan) utformad i samverkan med kommunens hälso-och sjukvård samt med närstående.

Utvecklingen av den nära vården behöver man samverka kring i KPR och RPR så att vi kan påverka gemensamt i Regionerna.

Pensionärsråden har en nyckelroll i arbetet med att bevaka och följa frågan om den goda och nära vården, därför är initiativ till att involvera råden mycket välkomna.

**Styrelsen föreslår kongressen besluta
att bifalla motionen.**

Palliativ vård och omsorg

Motion 113

PRO Hermansby

PRO-distriktet Bohuslän

Palliativ vård i livets slutskede

Motion angående att vi i PRO bör ta till oss Nationella vårdprogrammet "Palliativ vård i livets slutskede" samt gällande riktlinjer och rekommendationer och ta vara på kunskap som som i "Svenska palliativregistret" för att utforma konkreta krav för en jämlik palliativ vård i hela riket

Trots vårdprogrammets riktlinjer är det få personer i praktiken som får del av just god palliativ vård. Det finns statistik på hur många som vårdas via ASIH och hospice

Allmän palliativ vård skall kunna ges av hemtjänst och hemsjukvård i hemmet och likaså av sjukhuspersonal vid vård på sjukhus heter det. Kunskapen är mycket varierande beroende på om det finns erfarenhet och kunskap som kan innehålla eller inte.

I Svenska Palliativregistret samlas information om den medicinska och sociala situationen som både patienter och anhöriga genomgår i livets slutskede. Ett antal kriterier redovisas av personal som varit delaktiga vid

vården i livets slutskede. Statistik sammanställs över medicinska aspekter, sociala förhållanden, geografiska färdigheter och organisatoriska lösningar.

Svenska Palliativregistret blottlägger olikheter i den verkligheten som möter oss vid livets slut, trav det Nationella Vårdprogrammet och lagstiftares ambitioner om likabehandling.

Jag/vi föreslår kongressen besluta

att PRO tar vara på den kunskap som ligger i en analys av palliativregistrets statistik

att utifrån den analysen PRO fastställer konkreta krav som motsvarar minst lagstiftarens målsättningar att alla medborgare bereds möjlighet till ett värdigt liv i livets slutskede

Kent Nilde

0705588321

kentnilde@yahoo.se

Distriktets utlåtande

Bifall

Distriktet antar motionen som sin egen och skickar till Kongressen för beslut.

Styrelsens utlåtande och förslag till beslut

Föredragande: Christina Tallberg och Margareta Jansson

Föredragandestöd: Carina Benjaminsson

Motionen tar upp den angelägna frågan om palliativ vård. Enligt Världshälsoorganisationen (WHO) bygger palliativ vård på ett förhållningssätt som syftar till att förbättra livskvaliteten för patienter och de närstående, genom att förebygga och lindra lidandet genom tidig upptäckt, bedömning och behandling av smärta och andra fysiska, psykosociala och andliga problem som kan uppkomma i samband med livshotande sjukdom.

Socialstyrelsen har tagit fram ett nationellt kunskapsstöd till hälso- och sjukvården och socialtjänsten om palliativ vård i livets slutskede (2013). Det är vård som ska lindra lidandet och förbättra livskvaliteten för den som har en obotlig sjukdom. En utvärdering av kunskapsstödet gjordes år 2016 och flera förbättringsområden pekades ut.

PRO ska verka för goda samhällsinsatser för dem som behöver hjälp och stöd. I det ingår kravet på en väl fungerande och individuellt utformad palliativ vård vars uppgift är att döendet kan ske på ett så smärtfritt och ångestfritt sätt som möjligt. I förslaget till handlingsprogram pekas den palliativa vården ut som ett viktigt område för PRO:

"Det ska vara allas rätt att i livets slutskede få stöd och hjälp utifrån de behov och önskemål varje enskild har, så kallad personcentrerad vård. I fall där man inte kan föra sin egen talan är det viktigt att anhöriga ges möjlighet att företräda personens vilja, under förutsättning att den enskilde medgivit det.

Symptomlindring är grunden i vården i livets slut. Stöd till närstående under vårdtiden och efter dödsfallet är en viktig del i den palliativa vården."

Det är självklart för PRO att ta del av relevant fakta och statistik, såsom bland annat palliativregistret, och drar slutsatser efter det. Med stöd av skrivningen i föreslaget handlingsprogram bedömer styrelsen att PRO har tillräcklig möjlighet att agera och ställa höga krav på en bättre palliativ vård, exempelvis med krav på ytterligare uppföljningar av nationellt kunskapsstöd. Den palliativa vården måste utvecklas och finnas tillgänglig i hela landet.

Styrelsen föreslår kongressen besluta
att besvara motionen.

Vaccinationsprogram för äldre

Motion 114

PRO-distriktet Skåne

Vaccination mot bältros

Bältros är en infektion som drabbar mest äldre efter 50 års ålder. Alla som haft vattenkoppor (99 % av befolkningen) riskerar att få bältros och 1 200 personer vårdas årligen 7 - 10 dagar på sjukhus för besvär av bältros.

20 % av de som är över 60 år får komplikationer som varar i månader upp till år. Övriga förekommande bältroskomplikationer är lunginflammation, hjärnhinneinflammation och stroke. Studier har visat att risken för stroke är ökad de första 12 månaderna efter genomgången bältros. Det enda sättet att minska risken för bältros är en vaccination.

Jag/vi föreslår kongressen besluta

att alla över 60 år erhåller en vaccination som ges i två doser och som sedan ger ett varaktigt skydd (90 %) under ett stort antal år.

Johan Pettersson

0704967363

johan.pettersson@pro.se

Distriktets utlåtande

Bifall

Styrelsens utlåtande och förslag till beslut

Föredragande: Christina Tallberg och Margareta Jansson

Föredragandestöd: Marie Näslund

I motionen föreslås att alla över 60 år ska erhålla vaccination mot bältros som ges i två doser och som sedan ger ett varaktigt skydd under ett stort antal år.

Bältros är en sjukdom som uppkommer efter att vattkoppsvirus återaktiveras. Virusnet vandrar då från nervknutor vid ryggmärgen vidare längs en nerv vilket kan ge en akut och uttalad nervsmärta, allmän sjukdomskänsla och feber. På huden ovan dessa nerver bildas vätskefyllda blåsor som kan ge klåda och smärta.

Styrelsens uppfattning är att förebyggande hälso- och sjukvård medverkar till en friskare befolkning och till att vårdens resurser kan utnyttjas mer effektivt. Sedan 2015 driver PRO frågan om att införa ett nationellt vaccinationsprogram för äldre, på samma sätt som det idag finns ett framgångsrikt vaccinationsprogram för barn. Vaccin mot bältros, influensa, pneumokocker och covid-19 bör ingå. I år har också staten för första gången öronmärkt en summa pengar för pneumokockvaccination av den äldre befolkningen vilket är ett steg i rätt riktning.

Under influensasäsongen 2019–2020 vaccinerades endast hälften (53 procent) av alla svenskar över 65 år mot influensa. Det är långt under Världshälsoorganisationens (WHO:s) rekommendation på 75 procent.

Äldre är särskilt utsatta, inte bara under omständigheter som pandemin, utan även generellt. Det beror på en ökad risk för komplikationer från sjukdomar som influensa, pneumokocksjukdom och bältros. Införandet av ett vaccinationsprogram för äldre skulle även hjälpa till att minska trycket på hälso- och sjukvården.

Eftersom äldre idag inte kallas till vaccination automatiskt krävs ett eget intresse, kunskap och initiativ från den äldre personens sida. Det har visat sig innebära att den socioekonomiska statusen kan vara avgörande. Införande av ett vaccinationsprogram skulle därmed innebära ett steg närmare en jämlik vård.

Sammanfattningsvis anser alltså styrelsen att det är mycket angeläget att driva frågan om ett vaccinationsprogram för äldre där bältrosvaccin ingår. Vad gäller åldersgräns för ett vaccinationsprogram så är styrelsen väl medveten om att gruppen "äldre" är mycket heterogen och att såväl hälsa som ekonomi skiljer sig mycket åt. En gängse åldersgräns är pensionsåldern 65 år. Styrelsen menar därför att det främst är 65-plussarna som bör omfattas av vaccinationsprogrammet och därmed kostnadsfritt vaccin mot bältros. Det är också så styrelsen kommer att driva frågan om bältrosvaccin framöver.

Styrelsen föreslår kongressen besluta
att besvara motionen.

Konsumentmakt

Motion 115

PRO-distriktet Kronoberg

Motion angående digitalt utanförskap

Sverige placerar sig på tredje plats över de mest digitaliserade länder i EU enligt en nyligen gjord undersökning, trots detta är det många människor som har hamnat i ett "digitalt utanförskap".

Medan de flesta barn, ungdomar och medelålders använder internet dagligen finns där en stor grupp människor, främst äldre, som står helt utanför. Många väljer bort internet för att de tycker att det är dyrt och krångligt men vissa säger sig också vara ointresserade. "Rätten att vara delaktig i samhället är fundamental och finns till och med inskrivet i vår grundlag". Allt tyder på att den digitala utveckling fortsätter i oförminskad styrka, därför är det viktigt att så många som möjligt blir delaktiga. Kontakt med släkt och vänner, möjlighet att via internet köpa och boka biljetter, bankärenden, inloggning till olika samhällsfunktioner via bank id är några av viktiga funktioner.

Jag/vi föreslår kongressen besluta

att kongressen yrkar på att PRO verkar för en ny nationell strategi för att motverka digitalt utanförskap.

Ingemar Almkvist

0703201096

ingemaralmkvist@yahoo.se

Distriktets utlåtande

Bifall

att kongressen yrkar på att PRO verkar för en ny nationell strategi för att motverka digitalt utanförskap.

Styrelsens utlåtande och förslag till beslut

Föredragande: Inger Persson och Curt Karlsson

Föredragandestöd: Ola Nilsson

Rapporten "Svenskarna och internet" från Internetstiftelsen lyfter fram att var femte pensionär inte använder internet 2021 – och att var tredje person över 76 år lever i ett digitalt utanförskap. Utanförskapet innebär ett demokratiskt problem då man idag i stort sett måste vara digital i kontakt med myndigheter, sjukvården, företag och banker. När det gäller utbildning kan vi göra mycket inom PRO – men det räcker inte. Alla måste hjälpa till. Samverkan och dialog med många olika aktörer i samhället kan motverka det digitala utanförskapet och sluta den digitala klyftan.

Det finns flera initiativ där man på nationell nivå vill samverka för att motverka det digitala utanförskapet. Från PRO:s sida har vi deltagit i den nationella temadagen Digitalidag som sammanför över 250 aktörer för att inspirera alla människor till att vilja och kunna vara med i den digitala utvecklingen. PRO har även deltagit i regeringsuppdraget runt Digitalhjälpen, en sajt för att hjälpa äldre att bli mer digitala som vänder sig till anhöriga, äldre själva samt till personal inom vård och omsorg.

Alla initiativ för att förbättra äldres digitala kunskaper är bra. Men det krävs en styrning och en nationellt sammanhållen satsning som tar hänsyn till den enskildes kunskap, motivation och privatekonomi, för att nå målet att helt sluta den digitala klyftan.

Styrelsen föreslår kongressen besluta

att bifalla motionen.

Motion 116

PRO Klippan

PRO-distriktet Skåne

Digitalisera med måtta och omtanke

Vare sig vi vill eller ej, kan vi inte motstå att samhället på alla områden blir alltmer digitalt. I mångt och mycket är det bra - för den som har dator, iPad eller smartphone. Och det har allt fler. Och vi lär oss allt mer om hur digital teknik kan användas. Men långt ifrån alla hänger med i den snabba utvecklingen.

I samband med att kommuner, regioner, statliga myndigheter, privata och samhällsägda företag går över till att kommunicera med oss medborgare, sker en avveckling eller bantning av den personliga service, som för många är oundgänglig för att kunna utnyttja de tjänster som erbjuds.

Ett flagrant exempel är SJ:s pågående avveckling av sina bemannade försäljningsställen. Inte ens i storstäderna Stockholm, Göteborg och Malmö kan man numera köpa tågbiljetter över disk. Nu hänvisas resenärer som vill köpa tågbiljett, till SJ:s hemsida på Internet, eller telefon vardagar 8.00 – 16.00 eller till automater. Via telefon kostar det 100 kr extra.

Ett annat exempel är många kommuners krav på föreningslivet att lokalbokningar, ansökningar om kommunala bidrag m.m. skall ske via digitala system.

Ett tredje är statliga myndigheters strävan att i en snabb takt föra över våra behov av service (lagfartansökningar, personbevis, inkomstdeklarationer m.m.) till digital teknik.

Listan kan göras oändlig. I ett försök att blidka kritiken mot den snabba digitaliseringen håller en del företag och myndigheter kvar möjligheten att telefonledes betjäna allmänheten. De otaliga vittnesmål som människor ger om timslånga köer i sådana servicekanaler bidrar till ett förakt för samhället, och för den delen även för den privata servicesektorn.

Förvaltningslagen föreskriver bl.a. att "En myndighet ska se till att kontakterna med enskilda blir smidiga och enkla. Myndigheten ska lämna den enskilde sådan hjälp att han eller hon kan ta till vara sina intressen."

Jag/vi föreslår kongressen besluta

att den oundvikliga utvecklingen mot det digitala samhället sker i en takt som alla medborgare har möjlighet att hänga med i, samt

att all offentlig verksamhet åläggs att, som komplement till den digitala servicen, erbjuda personlig betjäning i form av telefonkontakt (med rimliga kötider) och/eller fysisk betjäning vid serviceställen.

Stig Ålund
0725-229904
043512616@telia.com

Distriktets utlåtande

Bifall

Styrelsens utlåtande och förslag till beslut

Föredragande: Inger Persson och Curt Karlsson

Föredragandestöd: Ola Nilsson

PRO:s inställning till den digitala utvecklingen är att den går för fort. Vi är inte motståndare till den digitala utvecklingen men vi vill att alla ska få möjligheten att hoppa på tåget längs med vägen. Under en överskådlig framtid kommer det dock behövas alternativ för dem som inte är digitala. Det kan handla om kontanter för dem som inte vill eller har möjlighet att betala med digitala betalningstjänster eller har tillgång till internetbank. Det gäller telefonkontakt eller personliga möten där de digitala alternativen inte är möjliga. Det kan också vara alternativa sätt att legitimera sig då man inte har tillgång till e-legitimation.

Digitala lösningar ska inte stöta bort medborgare och konsumenter. Digitalisering av handel, resor, betalningar och många servicetjänster förenklar ofta för användaren, men riskerar att samtidigt att exkludera stora grupper som inte har tekniken, kunskapen eller har andra skäl att stå utanför de nya lösningarna. PRO kan fortsatt arbeta för en ökad inkludering genom att påverka politiska beslut så att alla har möjlighet att ta del av viktiga samhällstjänster. Det handlar om att ställa krav på tillgänglighet för alla och krav på alternativa sätt att betala, och identifiera sig, utan appar och andra digitala hjälpmedel.

Styrelsen föreslår kongressen besluta

att besvara motionen.

Motion 117

PRO Trögd

PRO-distriktet Uppsala

Tillgängligheten till "samhällsnyttiga" datatjänster

Vi blir mer och mer beroende av datoriserade tjänster, ofta genom appar i mobilen. Flera är i det närmaste oundgängliga, till exempel BankID, som drivs av ett privat företag ägt av svenska banker. Dessa tjänster utvecklas kontinuerligt och fler och fler funktioner läggs in.

BankID är Sveriges största digitala id handling och gäller för 1177, kontakt med myndigheter och banker, inköp mm.

Många årsrika personer skaffar sig rutiner för sina datatjänster, men utvecklingen och utvidgningen av programmen innebär förändringar och utmaningar. Det kan till exempel innebära att man måste köpa en ny (dyr) mobiltelefon enbart för detta ändamål. Detta skulle kunna undvikas om företag som BankID åläggs att vid programutveckling skapa ingång även för dem som inte önskar nyttja nyheterna eller som inte har möjligheter att fortsätta att använda BankID på sin tidigare inköpta lite äldre mobiltelefon.

Samhällsnyttiga tjänster ska vara användarvänliga och passa även för årsrika användare!

Jag/vi föreslår kongressen besluta

att PRO verkar för att Mobilt BankID och företag med liknande produkter, vid produktutveckling ser till att inte mobiler av äldre modell förlorar möjligheten att använda sig av tjänsten.

att tjänsterna utformas så att de är lätta att använda för alla inklusive årsrika personer.

att PRO genomför utbildningar för medlemmar i att använda digitala tjänster.

Åke Holmqvist

070-5837419

ake.holmqvist@telia.com

Distriktets utlåtande

Bifall

Tredje att-satsen bör omformuleras. PRO distrikt och föreningar genomför utbildningar i användandet av digitala tjänster. Resurserna i form av cirkelledare och utbildare räcker dock inte till för att täcka det omfattande behovet av utbildningar. Pandemin har tydligt visat på behovet att kunskaper inom digital teknik/kommunikation.

PRO riks bör i samarbete med ABF och PRO folkhögskola prioritera utbildningar för "utbildare" inom digitala tjänster. ABF och PRO folkhögskola bör även själva anordna utbildningar inom digitala tjänster för medlemmar.

Styrelsens utlåtande och förslag till beslut

Föredragande: Inger Persson och Curt Karlsson

Föredragandestöd: Ola Nilsson

Inom projektet DigiSen, som drivs av PRO med medel från Allmänna arvsfonden, fokuserar man på digital delaktighet på riktigt. Man granskar och utvärderar webbplatser som 1177 och olika digitala verktyg, som Bank-id, och olika betalningstjänster inom projektet. Resultatet från arbetet blir ett relevant underlag för PRO att påverka i denna fråga. I projektet arbetar man även fram en metodik som gör att äldre personer är bättre rustade att delta i olika användargrupper vid utveckling av digitala tjänster samt för att löpande stämna av hur de används.

Användargrupper som anses som svåra att nå utesluts ofta från dessa processer men det är egentligen dessa användare som är viktigast att ha med. Det är då de tuffaste kraven på användning kommer fram. Resultatet kommer att spridas inom och utanför PRO under projektets gång.

PRO kommer nu och i fortsättningen påverka så att digitala tjänster är användarvänliga för alla. Dessutom skapa förutsättningar för PRO:s föreningar, samorganisationer och distrikt att kunna bidra till medlemmarnas digitala utveckling - på egen hand och i nära samarbete med till exempel ABF och PRO Folkhögskola. Både ur ett hållbarhetsperspektiv och ett privatekonomiskt perspektiv är det av stor vikt att de mobiltelefoner, plattor och datorer som säljs på marknaden idag ska hålla under lång tid och fungera med dagens och framtidens e-legitimationstjänster. Att PRO ska kunna påverka så att äldre mobiltelefon-modeller ska vara kompatibla med dagens och framtidens e-legitimationstjänster är dock inte troligt. Däremot kan vi påverka framtida utveckling.

Styrelsen föreslår kongressen besluta

att bifalla att-sats ett

att besvara att-sats två och tre.

Motion 118

PRO-distriktet Uppsala

Konsumentpolitik inte bara priset

När PRO började med sina prisundersökningar väckte dessa stor medial uppmärksamhet och togs emot på ett positivt sätt. Undersökningarna och den mediala uppmärksamheten har varit positiva för varumärket PRO och gett goodwill som vi haft nytta av inte minst när det gällde rekrytering av medlemmar.

På senare tid har undersökningen kommit att ifrågasättas inte minst av vissa av kedjorna inom dagligvaruhandeln och andra inom handeln. Undersökningen sägs vara lätt att manipulera och en del avslöjanden har kommit i dagen.

Våra prisundersökare har framfört vissa problem när det gäller urvalet av varor som gör det svårt att jämföra. Inom dagligvaruhandeln har man i de olika kedjorna ett varierande inslag av egna märkesvaror EMV, och andra märkesvaror AMV,. Det finns även ECO-varor både som EMV och AMV. Det som nu verkar vinna mark är närproducerat. Kedjorna kommer naturligtvis att anpassa sig till de trender som uppstår. När det gäller ECO och närproducerat kan dessa varor inte konkurrera med priset gentemot varor som producerats traditionellt. Vid valet av ECO och närproducerat är det inte alltid priset som är det viktiga för konsumenten även om det spelar roll. En annan viktig fråga är om det överhuvudtaget finns en butik i närheten. På det området har e-handeln börjat spela en viktig roll men även obemannade butiker etableras. Dessa inslag i dagligvaruhandeln är också viktiga att undersöka och belysa.

Priset är naturligtvis viktigt för konsumenter, även för pensionärer men det finns också andra faktorer som har betydelse när man väljer butik. Framkomligheten är en viktig faktor liksom möjligheten att handla hållbart. Hur prisinformationen placeras och inte minst hur varorna är placerade och om det är lätt att hitta i butiken. Möjligheten att handla hållbart är något som blir allt viktigare då fler och fler önskar bidra till minsta möjliga påverkan på klimatet. Vi vet att olika varor lämnar olika klimatavtryck men hur vet man som konsument vilka som lämnar mest

alternativt minst klimatavtryck. Hur underlättar handeln för konsumenten att göra bra val.

När man pratar dagligvaruhandel och handel överhuvudtaget, kommer man osökt in på olika betalningssätt. Redan nu ser vi hur nya betalningssätt presenteras. I takt med den tekniska utvecklingen kommer kontanternas betydelse att minska och andra sätt att betala öka. Viktigt att även de nya betalningssätten undersöks ur konsumenternas och framförallt pensionärernas synpunkt.

Det är viktigt att PRO även fortsättningsvis vill vara en viktig kraft när det gäller att påverka dagligvaruhandeln och uppmärksamma pensionärernas situation som konsumenter, inte bara när det gäller priset.

Jag/vi föreslår kongressen besluta

att mot bakgrund av ovanstående uppdra åt PRO Riks styrelse att Handlingsprogrammet under rubriken Konsumentmakt kompletteras och utvecklas i motionens anda

att kommande prisundersökningar kompletteras med inslag i motionens anda

Gustav Holmlund

070-6453201

holmlund.gustav@gmail.com

Distriktets utlåtande

Bifall

Höstmötet framförde vikten av yrkandena i denna motion.

Styrelsens utlåtande och förslag till beslut

Föredragande: Inger Persson och Curt Karlsson

Föredragandestöd: Ola Nilsson

PRO:s prisundersökning är den enda i sitt slag som genomförs av konsumenter och i hela landet. Undersökningen genomförs varje år med hjälp av runt tusen medlemmar från PRO-föreningar hela i landet som besöker butiker och noterar priser på ett urval av varor i PRO:s matkasse. PRO:s prisundersökning är under ständig utveckling och förändring. Det har sedan starten gjorts flera utbyten av varor och antalet varor har utökats. Redan idag ställs frågor om hur kundmiljön är för äldre kunder. Vi kallar det Pensionärsvänlig butik. Frågorna har till exempel berört servicen, om man kan betala med kontanter, om det finns en kundtoalett

eller någonstans att sitta ner och vila benen inne i butiken samt personalens utbildning runt bemötande.

2021 firade undersökningen 30-årsjubileum. Det uppmärksammades med en maximerad undersökning av priserna på nätet – för hemleverans eller avhämtning i butik – samt undersökningen i fysiska butiker som fått stå på vänt under pandemins inledning. Det blev också en helt ny PRO-kasse. I undersökningen jämför vi ekologiska varor med de vanliga dagligvarorna samt i viss mån ingår butikernas egna varor. En undersökning av detta slag kräver en omfattande logistik där såväl PRO:s riksorganisation som distriktens konsumentansvariga och kanslipersonal stödjer de enskilda prisundersökarna från PRO-föreningar i distriktens kommuner.

Prisundersökningens omfattning kan idag inte utökas med fler parametrar eller inslag. Det riskerar att urvattna undersökningens dignitet och ta fokus från frågan om äldres ekonomi och matpriserna. Dessutom är det svårt att kommunicera för många olika resultat från undersökningen samtidigt. Däremot planeras det för att möjliggöra mindre mellanårsundersökningar under paraplyet PRO:s prisundersökning med frågor som anknyter till prisfrågan, kvalitet eller service.

Styrelsen föreslår kongressen besluta

att avslå att-sats ett

att besvara att-sats två.

Motion 119

PRO-distriktet Östergötland

Konsumentens rättigheter

I dagens samhälle är man som konsument ofta utlämnad till marknadens krafter. Att få rätt och relevant information om en vara/tjänst är en förutsättning för att kunna ta ställning till om just den varan/tjänsten uppfyller de krav jag som varje enskild person kan ställa för att känna sig trygg i valet av en vara eller tjänst. Det borde vara en självklar rättighet att som konsument kunna få information, stöd och hjälp i en konsumentpolitisk fråga. Tyvärr är det ingen självklarhet längre. Många kommuner har de senaste åren tagit bort både möjligheten att politiskt styra verksamheten som borttagning av konsumentvägledare, oftast i syfte att spara pengar. Många av oss konsument är man ett lätt offer för allt "skojeri" som pågår via nätet, telefonförsäljning, dörrförsäljning, bank och kreditkort och inte minst försäkringsbranschen. Det är av stor vikt att

kommunerna tar sitt ansvar mot kommuninvånarna och återinrättar både den politiska styrningen och tjänsten som konsumentvägledare för att få en opartisk information/stöd och hjälp om lagstadgade konsumenträttigheter. **Inom PRO har man uppmärksammat detta och har inrättat tillsammans med Råd och Rön att ge våra medlemmar hjälp och stöd i vissa konsumentpolitiska frågor. Det kan självklart vara bra men skall vi få kommunerna att ta sitt ansvar för konsumentverksamheten är det fel att PRO tar över kommunernas ansvar.** Oavsett ålder ska man kunna få denna service i sin kommun. Tidigare har det varit negativt till att lagstifta om att det i alla kommuner skall finnas en lokal konsumentverksamhet, men med det bristande intresse och ansvar som många kommuner visat i dessa frågor att ge stöd och hjälp åt konsumenter som är en mycket utsatt grupp och som kan få långtgående konsekvenser både för den enskilde som för kommunerna så bör kravet från PRO vara att driva att i första hand att det skall finnas en konsumentverksamhet i varje kommun. Om detta inte sker ta initiativ till lagstiftning.

Jag/vi föreslår kongressen besluta

att PRO riksorganisation får i uppdrag att verka för att alla kommuner får en konsumentpolitisk verksamhet genom politisk styrning och vägledning.

att ta initiativ till lagstiftning om det ej sker på frivillig grund.

Ragnhild Wärn

0704332773

ragnhild.motala@gmail.com

Distriktets utlåtande

Bifall

Motionen bifölls på distriktsårsmötet 28 oktober 2021

Styrelsens utlåtande och förslag till beslut

Föredragande: Inger Persson och Curt Karlsson

Föredragandestöd: Ola Nilsson

Den kommunala konsumentvägledningen är på väg att försvinna. Idag erbjuder endast 179 av landets 290 kommuner konsumentvägledning till sina invånare (*Konsumentverket 2021*). Det motsvarar 62 % av kommunerna i Sverige och det är det lägsta antalet under 2000-talet. Även i kommuner som fortfarande erbjuder konsumentrådgivning så har den blivit kraftigt

nedbantad tidsmässigt. I vissa kommuner är man nu helt hänvisad att ta kontakt digitalt – vilket inte är särskilt äldrevänligt.

I mars 2015 startade Konsumentverkets upplysningstjänst Hallå konsument sin verksamhet och sedan dess har antalet kommuner som har konsumentvägledning minskat. Som det ser ut idag är det fritt valt arbete i kommunerna att erbjuda medborgarna konsumentvägledning. PRO anser att den kommunala vägledningen ska vara obligatorisk. Det är bara i kommunerna man kan ha det personliga mötet med konsumenterna som är både viktigt och behövligt. Den statliga upplysningen kan inte ersätta den kommunala. För övrigt krävs det att de olika alternativen till konsumentvägledning (kommunalt, statligt och från branschen/organisationer) marknadsförs ännu mer och riktat till dem som behöver den. Så att de som allra mest behöver stöd vet var det finns hjälp att få och på vilket sätt.

PRO:s samarbete med Råd & Rön och Sveriges Konsumenter, där gratis konsumentrådgivning erbjuds till medlemmarna, är endast ett alternativ till det kommunala uppdraget – och en hjälp till dem som inte har kommunal vägledning eller i marginell omfattning. Målet har aldrig varit att ersätta den kommunala konsumentvägledningen.

Styrelsen föreslår kongressen besluta

att besvara motionen.

Motion 120

PRO Hermansby

PRO-distriktet Bohuslän

Utveckla och granska serviceresurser

Motion om att: Utveckla konsumentverksamheten inom PRO till att även granska servicenivån från både offentliga och kommersiella serviceresurser.

-”Idag är vi 32 handläggare som svarar på dina frågor och vi tar hand om Ditt samtal så fort vi kan. ... Du har plats nr 28 i kön. Din väntetid är 16 minuter.”

Efter 16 min:

-”Om du har” A ”... ..-tryck 1. Om du vill” B ”... tryck 2.... ..” osv.

Det är nog ingen som inte känner igen en situation som åskådliggöres i ovanstående påhittade telefonsamtal.

PRO har med framgång kartlagt prisskillnader på dagligvaror hos olika butiker och butikskedjor. De butiker som hamnar på en nivå som är användbar i deras marknadsföring missar inte gärna den möjligheten. Medan andra blir ganska besvärade när PRO knackar på för att kolla priserna. Med andra ord: PRO:s prisundersökning gör avtryck!

Med samma goda föresatser bör vi utveckla konsumentverksamheten till att även undersöka vilken servicegrad olika tjänsteleverantörer kan erbjuda. Tex: försäkringsbolag, kommunala och regionala välfärdsfunktioner, TV- och mobiloperatörer mfl.

Jag/vi föreslår kongressen besluta

att PRO-riks utvecklar konsumentverksamheten till att även omfatta undersökning av olika leverantörers servicegrad. Utformning och presentation ska syfta till att "god servicenivå och tillgänglighet" kan bli en faktor som påverkar leverantörernas bemötande av oss kunder, konsumenter och användare av tjänsterna.

Kent Nilde

0705588321

kentnilde@yahoo.se

Distriktets utlåtande

Bifall

Distriktet antar motionen som sin egen och skickar till Kongressen för beslut.

Styrelsens utlåtande och förslag till beslut

Föredragande: Inger Persson och Curt Karlsson

Föredragandestöd: Ola Nilsson

PRO har genomfört många olika undersökningar genom tiderna. Från syneförrättningar av både hemtjänst/hemsjukvård och post- och banksystemet i början av 2000-talet till vår egen äldrebarometer. Ofta på uppdrag av myndigheter och med medföljande bidrag. För att kunna genomföra större rikstäckande granskningar av servicenivån från till exempel försäkringsbolag, kommunala och regionala myndigheter eller TV- och mobiloperatörer krävs både stora personella och ekonomiska resurser. Risken är att det kostar mer än det smakar.

Ett alternativ till att genomföra en ny variant av PRO:s prisundersökning gällande servicegraden är att starta lokala undersökningar. Där finns

möjlighet att testa sig fram och sen utvärdera genomförandet för att skapa relevanta modeller för en dylik verksamhet.

Styrelsen föreslår kongressen besluta

att besvara motionen.

PRO och miljön

Motion 121

PRO Viksjö Stockholm

PRO-distriktet Stockholm

Om PRO och miljön

Handlingsprogrammets avsnitt om "PRO och miljön" beskriver hur PRO riks vill agera och det förhållningsätt man ska ha till detta område. Ni beskriver även ett antal åtaganden/aktiviteter. Bilaga 1 " Utdrag ur PRO:s handlingsprogram" är i sin helhet viktigt. Vad vi vet har PRO inte analyserat vad organisationen kan göra för att stödja miljöarbetet enligt Agenda 2030. PRO ska enligt programmet utbilda, informera och stimulera både medlemmar och medarbetare i organisationen till engagemang, delaktighet och ansvar i miljöarbetet. Det är bra att många har åsikter om miljöarbete och får möjlighet att samtala om det. De måste också få förutsättningar att komplettera med kunskap om samhälls- och klimatkrisen. Att PRO vill satsa på kunskapsspridning och inte minst engagemang är verkligen vällovt. Vidare skriver PRO att ni ska öppet redovisa miljöarbetet och er miljöpåverkan. Någon sådan redovisning har vi inte sett.

PRO har på ett alldeles utmärkt sätt beskrivit hur en organisation kan/ska arbeta med detta viktiga område. Vi talar om klimatkris, bättre vore kanske att ta utgångspunkt i samhällskrisen eftersom det är vårt sätt att leva som skapar klimatkrisen. Det ställs krav på oss alla att vi förändrar våra levnadsvanor, noga överväger till vad och hur våra begränsade resurser ska användas. Här skulle PRO kunna ha en viktig roll men det ställer krav på resultatriktade, konkreta och aktiva handlingar.

Jag/vi föreslår kongressen besluta

att PRO Riks redovisar hur och om de arbetat med miljön utifrån handlingsprogram 2018 – 2022.

att PRO konkret redovisar i ett handlingsprogram hur man ska arbeta med samhälls- och klimatkrisen.

att ni utarbetar en tidsplan för ert arbete

att om PRO inte har för avsikt att arbeta med detta område beskriver varför.

Hans Granqvist
076 110 71 22
eva.hasse@telia.com

Distriktets utlåtande

Bifall

Bifall till motionen i sin helhet.

Styrelsens utlåtande och förslag till beslut

Föredragande: Inger Persson och Curt Karlsson

Föredragandestöd: Marie Näslund

För en organisation som PRO är klimat- och miljöarbetet centralt, inte minst mot bakgrund av att kommande generationer ska kunna leva ett bra liv. PRO ska aktivt bidra till Agenda 2030 och en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling.

PRO har ett engagemang för klimat- och miljöfrågor och tar sitt ansvar för att förebygga och minska miljöpåverkan och verka för en hållbar utveckling. PRO strävar efter att bli en klimatneutral organisation. PRO ska, precis som motionen efterfrågar, analysera vad organisationen kan göra för att stödja arbetet enligt Agenda 2030.

PRO ska i all verksamhet hushålla med naturresurser och energi. PRO ska sätta människors hälsa och säkerhet i centrum. PRO ska utbilda, informera och stimulera både medlemmar och medarbetare i organisationen till engagemang, delaktighet och ansvar i miljöarbetet. PRO ska ställa lika höga miljökrav på samarbetspartners som vi ställer på vår egen verksamhet.

Ett av de mer akuta hoten mot miljön är den globala uppvärmningen och för att hejda klimatförändringarna måste utsläppen av växthusgaser minska. En stor källa till koldioxidutsläpp är användningen av fossil energi. För att snabba på omställningen mot förnybara energikällor ska PRO verka för att AP-fonderna gör sig av med investeringar i

fossilindustrin även om det på kort sikt kan innebära att avkastningen blir något lägre.

Eftersom PRO har begränsat med resurser, såväl finansiella som personella, så är styrelsens bedömning att vi bör samarbeta med andra organisationer och generationer och dra nytta av deras kunskaper för att få större genomslag för klimat- och miljöfrågorna. Vad gäller motionens yrkande om att redovisa vad PRO redan gjort för miljöarbete under den förra kongressperioden så tycks även detta ta resurser i anspråk på ett onödigt sätt. Däremot föreslår styrelsen att PRO öppet ska analysera vad PRO kan göra för att stödja arbetet enligt Agenda 2030 och öppet redovisa detta under kommande kongressperiod.

Det är styrelsens uppfattning att det vore dumt att redan innan ett sådant analysarbete påbörjats binda upp såväl den nya styrelsen som rikskansliet på att göra ett handlingsprogram för hur vi ska arbeta med klimatkrisen.

Styrelsen föreslår kongressen besluta

att avslå att-sats ett, två och tre

att besvara att-sats fyra.

Motion 122

PRO Bunkeflostrand

PRO-distriktet Skåne

Våga vara mycket kaxigare för klimatet

Vi lever på lånad tid! Sommaren 2021 varnade FN:s klimatpanel, att den pågående globala uppvärmningen snabbt intensifieras över hela världen. Och att det står utan tvivel att människan är den främsta orsaken till det. "En röd flagg för mänskligheten", som FN:s generalsekreterare sa.

Det måste tas på allvar! Läget är akut... men inte kört! Så vänd på det hela! Vi människor har skapat klimatkrisen, vi kan lösa den tillsammans och skapa ett hållbart klimat för framtiden.

PRO kräver att AP-fonderna gör sig av med alla investeringar i fossilindustrin (= olja, gas, kol), den huvudsakliga orsaken till klimathotet. Bra! Men det räcker inte! Det krävs en mycket djupare omställning av hela samhället för att våra barn och barnbarn och deras barn och barnbarn ska ha en framtid.

Här kan PRO som gedigen folkrörelse göra mycket mer!

Coronapandemin visar att mycket är möjligt att göra på kort tid. Med samma vilja kan vi snabbt fasa ut fossila bränslen, satsa på förnyelsebar

energi, göra en radikal omfördelning av resurserna och så få den kraftfull omställning av samhället och vårt dagliga liv som krävs.

Vi vet, att de rikaste alstrar mest koldioxidutsläpp, de fattigaste nästan inget, men de drabbas hårdast av försämringarna. Det gäller världen över. Därför måste minskade utsläpp förenas med ökad rättvisa och jämlikhet. Och vi vet, att vissa jobb försvinner, men det skapas andra och fler nya jobb. Bara så blir omställningen effektiv och vinner människors förtroende.

Alla har ett ansvar, men det ligger inte bara på individen, utan främst på politiken och näringslivet. Men hur vi lever våra liv påverkar och det krävs kunskap för att vi ska förstå nödvändigheten att leva på ett annat sätt.

Det är här vi ser att PRO kan göra en stor insats! Öka medvetenheten om att katastrofen kan förhindras, att det går att leva hållbart, friskt. Unga världen över kräver det.

Vi har mycket att ta till oss av den entusiasm, visshet och sätt att agera som dagens unga klimataktivisterna visar. De lär oss mycket!

Men vi kan också ge dem något. Vi har en kunskap och erfarenhet som våra barn och barnbarn saknar. Vi har levt i ett samhälle utan klimathot. Ett samhälle med orättvisor som vi tog oss ifrån och byggde välfärd och framtidstro. Vi var med innan överkonsumtionen satte fart. Den erfarenheten behövs nu när utmaningen är att bygga samhället ännu mer jämlikt och utan hot om utrotning av människa, flora och fauna. Vi har den erfarenheten! Vi ska vara mycket mer "kaxiga" om det!

Vi PRO-kvinnor har delat många "Fridays for future" utanför stadshuset i Malmö tillsammans med "Greta-gänget"; vi vet att den samvaron stärker bägge. Många PRO-föreningar har ett bra klimatarbete, men vi kan göra mer. Förändringens kraft kommer underifrån. Den som engagerar sig kan förändra, om vi gör det tillsammans. Det är folkrörelsens styrka.

Jag/vi föreslår kongressen besluta

att ge styrelsen i uppdrag att stärka PRO:s agerande för människans överlevnad.

att ta fram ett centralt studiematerial om klimatet som hjälper medlemmarna att ta in kunskap, förstå läget, engagera sig och få andra att lita på att det går att leva med mindre påverkan på klimatet och naturen.

att hitta sätt att få föreningarna att utmana varandra till bra agerande i klimatkampen och till att samarbeta och stötta andra i den.

att PRO då vågar vara mer kaxig och ställa mycket starkare krav på politik och näringsliv.

Susanne Björkenheim
070-8381351
susanneheim4545@gmail.com

Distriktets utlåtande

Bifall

Styrelsens utlåtande och förslag till beslut

Föredragande: Inger Persson och Curt Karlsson

Föredragandestöd: Marie Näslund

För en organisation som PRO är klimat- och miljöarbetet centralt, inte minst mot bakgrund av att kommande generationer ska kunna leva ett bra liv. PRO ska aktivt bidra till Agenda 2030 och en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling.

PRO har ett engagemang för klimat- och miljöfrågor och tar sitt ansvar för att förebygga och minska miljöpåverkan och verka för en hållbar utveckling. PRO strävar efter att bli en klimatneutral organisation. PRO ska, precis som motionen efterfrågar, analysera vad organisationen kan göra för att stödja arbetet enligt Agenda 2030.

PRO ska i all verksamhet hushålla med naturresurser och energi. PRO ska sätta människors hälsa och säkerhet i centrum. PRO ska utbilda, informera och stimulera både medlemmar och medarbetare i organisationen till engagemang, delaktighet och ansvar i miljöarbetet. PRO ska ställa lika höga miljökrav på samarbetspartners som vi ställer på vår egen verksamhet.

Ett av de mer akuta hoten mot miljön är den globala uppvärmningen och för att hejda klimatförändringarna måste utsläppen av växthusgaser minska. En stor källa till koldioxidutsläpp är användningen av fossil energi. För att snabba på omställningen mot förnybara energikällor ska PRO verka för att AP-fonderna gör sig av med investeringar i fossilindustrin även om det på kort sikt kan innebära att avkastningen blir något lägre.

Eftersom PRO har begränsat med resurser, såväl finansiella som personella, så är styrelsens bedömning att vi bör samarbeta med andra organisationer och generationer och dra nytta av deras kunskaper för att få större genomslag för klimat- och miljöfrågorna, precis så som motionen beskriver att man gjort i Malmö med "Greta-gänget". Detta gäller i synnerhet i fråga om att ta fram ett studiematerial.

Styrelsen föreslår i förslaget till handlingsprogram att PRO ska analysera vad PRO kan göra för att stödja arbetet enligt Agenda 2030 och öppet redovisa detta under kommande kongressperiod. Detta arbete syftar till flera av de saker som nämns i motionen, nämligen att göra PRO till en tuffare röst i klimatdebatten och att hitta sätt att få föreningarna att utmana och inspirera varandra i klimatkampen.

Styrelsen föreslår kongressen besluta

att besvara att-sats ett och fyra

att avslå att-sats två

att bifalla att-sats tre.

PRO tar plats i världen

Motion 123

PRO Global

PRO-distriktet Stockholm

Internationell samverkan och PRO i återuppbyggnadsarbetet i spåren av covid-19-pandemin

De negativa effekterna av covid-19-pandemin har varit förödande för samhällsutvecklingen, framför allt i låginkomstländer men även för fattiga, utsatta och diskriminerade människor över hela världen, inklusive i Sverige och andra europeiska länder. Pandemin har drabbat äldre särskilt hårt. Det handlar inte bara om hälso- och sjukvård, där pandemin blottade redan existerande brister och svagheter, utan också när det gäller exempelvis hunger och undernäring, mänskliga rättigheter, jämställdhet och säkerhet, samt arbete och ekonomi. Flera källor, inklusive FN, visar att utvecklingen har stannat av och att många av de landvinningar som gjorts sedan år 2000 nu går förlorade. De negativa konsekvenserna av pandemin kommer i stället att sträcka sig över de kommande decennierna. PRO har redan tidigare slagit fast att organisationen har en viktig uppgift i att utveckla arbetet med ett äldreperspektiv och äldres egna röster, rättigheter och erfarenheter även i globala sammanhang. Organisationen har också, bl a i kongressbeslut 2018, lyft fram Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling som ett viktigt politiskt verktyg i detta arbete.

PRO är en viktig samhällsaktör. Vi måste bli tydligare i våra intressepolitiska ansträngningar för att återuppbyggnaden ska bli

solidarisk, mer inkluderande och hållbar för alla åldrar i efterdyningarna av covid-19. Arbetet med att använda Agenda 2030 kan och måste förstärkas för att hantera de krävande utmaningar som kan hindra att en jämlik och hållbar återuppbyggnad av våra samhällen blir verklighet.

Agenda 2030, äldreperspektivet och hållbarhetens tre dimensioner

Agenda 2030:s bärande princip är att ingen ska lämnas utanför en hållbar samhällsutveckling. En sådan utveckling måste vara inkluderande och kan inte uppnås utan att hänsyn tas till dess samtliga tre dimensioner, d v s ekonomisk hållbarhet, miljömässig hållbarhet och social hållbarhet på alla nivåer. Dessa är interrelaterade och förutsätter att hänsyn tas till ett äldreperspektiv. Samtidigt som Covid-19-pandemin har haft negativa konsekvenser för alla tre dimensionerna finns indikationer på att det är den sociala dimensionen som kan vara svårast att inlemma i åtgärder på olika samhällsnivåer. Den sociala hållbarheten omfattar hur de mänskliga rättigheterna respekteras och handlar om hur vi lever tillsammans och tar hand om varandra i samhället. Här är samarbete mellan alla generationer, såväl äldre som yngre avgörande. Det följer då att den sociala dimensionen och relationerna människor emellan är centrala även för hur vi tillsammans tar hand om planeten och naturen, och för vilka ekonomiska investeringar som bör göras.

Vad PRO bör göra

Allt fler i Sverige får upp ögonen för arbetet med att genomföra Agenda 2030 nationellt. Under 2021 har såväl regeringen, civilsamhällesplattformen CONCORD Sverige och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) presenterat rapporter om detta arbete. PRO har en viktig roll och uppgift med att genomföra Agenda 2030 och främja äldres röster och rättigheter i återuppbyggnadsarbetet i kölvattnet efter covid-19. Äldres medverkan i aktiva partnerskap för en hållbar utveckling blir allt viktigare, såväl på nationell som på kommunal nivå, exempelvis genom de kommunala pensionärsråden.

Jag/vi föreslår kongressen besluta

att PRO verkar aktivt för att Agenda 2030 förstärks i föreningar, samorganisationer och distrikt genom att utveckla en rikstäckande handlingsplan för arbetet;

att PRO, bl a i samarbete med t ex svenska FN-förbundet och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) stödjer PRO-representanter i våra kommunala pensionärsråd och förtroendevalda i PRO-föreningar, samorganisationer och distrikt med relevanta kurser och andra utbildningsåtgärder om Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling.

Prudence Woodford-Berger
0708451454
prudence.woodford@gmail.com

Distriktets utlåtande

Bifall

Distriktet instämmer i motionens krav. Motionen bifalls

Styrelsens utlåtande och förslag till beslut

Föredragande: Inger Persson och Curt Karlsson

Föredragandestöd: Marie Näslund

I motionen föreslås att PRO verkar aktivt för att Agenda 2030 förstärks i föreningar, samorganisationer och distrikt genom att utveckla en rikstäckande handlingsplan för arbetet och att PRO i samarbete med andra organisationer stödjer PRO:s representanter i de kommunala pensionärsråden liksom förtroendevalda i föreningar, samorganisationer och distrikt med relevanta kurser och andra utbildningsåtgärder om Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling.

Världen binds samman mer och mer för varje dag. Världsekonomin påverkar oss alla, liksom klimathotet, migrationen och det senaste exemplet pandemier. Genom internet och ett ökat resande knyts människor närmare varandra.

Alla världens länder har i FN åtagit sig att bidra till en globalt hållbar utveckling – socialt, ekonomiskt och miljömässigt – i en gemensam Agenda fram till år 2030. Sverige, kommuner, företag och organisationer som PRO bidrar var och en på sitt sätt till en mera rättvis och hållbar värld för alla.

PRO tänker globalt, även om vi för det mesta agerar lokalt. En av de stora globala utmaningarna är den växande andelen äldre i världen. Äldre i fattigare länder saknar ofta tillgång till fungerande sjukvård, äldreomsorg och tampas med bristfälliga pensionssystem eller inga pensioner alls. Precis som motionen lyfter så har pandemin också gjort att landvinningar på exempelvis området fattigdomsbekämpning har gått förlorade.

Styrelsens uppfattning är att PRO är och ska vara med och påverka livsvillkoren för äldre även internationellt. PRO agerar genom till exempel HelpAge International, som är den globala organisation vi tillhör, för att utveckla och stärka äldres mänskliga rättigheter, motverka ålderism och få beslutsfattarna att förstå och inse vikten av att äldrefrågorna uppmärksammas på internationell nivå.

På EU-nivå är vår roll att tillsammans med andra nordiska pensionärsorganisationer stå upp för en samhällsmodell som bygger på generell välfärd, solidariskt finansierad. I Europa ser vi bekymmersamma tendenser när till exempel professionell kompetens inom vård och omsorg dras ner och ersätts av frivilliga insatser.

PRO är representerad i Ekonomiska och sociala kommittén. Det är en unik möjlighet att påverka livsvillkoren för äldre inom EU samt arbeta för att de sociala frågorna ska få en större plats i det europeiska samarbetet.

På samma sätt står de nordiska organisationer som PRO samverkar med upp för solidaritet och generella välfärdssystem. Den samverkan som finns på nordisk nivå, i en samarbetskommitté där åtta nordiska pensionärsorganisationer ingår, är viktig för att utbyta erfarenheter mellan länderna och gemensamt driva frågor, både i Norden och inom EU. Det är angeläget att även distrikt och föreningar stimuleras till internationellt samarbete.

Styrelsens delar motionens ambition att arbetet med Agenda 2030 ska stärkas i hela PRO-organisationen. I förslaget till handlingsplan föreslås därför att PRO ska analysera vad organisationen kan göra för att stödja arbetet enligt Agenda 2030. Däremot är det styrelsens uppfattning att det vore dumt att redan innan ett sådant analysarbete påbörjats binda upp såväl den nya styrelsen som rikskansliet på att göra en rikstäckande handlingsplan och att vara ett kunskapsstöd för förtroendevalda.

Styrelsen föreslår kongressen besluta
att avslå motionen.

Övrigt om PRO:s handlingsprogram 2022

Motion 124

PRO Södertälje samorganisation

PRO-distriktet Stockholm

Rätten till dödshjälp i livets slutskede

Tänk dig att inte ha någonting att säga till om när du ska dö. Oavsett hur svåra dina plågor är så ska du hållas vid liv in i det sista. Sjukdomen har segrat, dina dagar är räknade, din smärta är outhärdlig.

Varför får jag inte lämna detta helvete av plågor? Vem gör jag gladare genom att leva ytterligare några dagar? Jag vill inget heller än att slippa denna mardröm. Tänk om jag varit en hund eller häst, då hade barmhärtiga människor hjälpt mig att slippa detta mardrömsslut på livet.

Varje människa borde själv få möjligheten att vid en obotlig sjukdom fatta beslut om att avsluta sitt liv. Att behöva utstå ett långt och plågsamt lidande är både inhumant och ovärdigt.

Att som i dag behöva resa utomlands för att avsluta sitt liv för tankarna tillbaka till 60-talet då Svenska kvinnor gjorde samma resa för att göra abort.

Tyvärr finns idag inga planer från regeringens sida på någon utredning om dödshjälp.

Jag/vi föreslår kongressen besluta

Att dödssjuka människor ska ges rätten att avsluta sina liv värdigt och på sina egna villkor.

Att PRO aktivt driver frågan om en utredning om rätten till frivillig dödshjälp.

Bengt Johansson

+46707344490

bengt430@gmail.com

Distriktets utlåtande

Bifall

Utan ställningstagande till första att satsen. Bifalla andra att satsen, om att en statlig utredning ska göras om frivillig dödshjälp i livets slutskede. Det bör ge underlag för en diskussion om en sådan lag ska införas och förutsättningarna till det.

Styrelsens utlåtande och förslag till beslut

Föredragande: Margareta Jansson

Föredragandestöd: Johanna Hållén

PRO är en organisation som ska göra livet meningsfullt och förbättra levnadsvillkoren för Sveriges äldre genom att dels arrangera stimulerande och utvecklande aktiviteter, dels påverka beslutsfattare att fatta beslut som gör livet bättre för äldre. Det gäller även i livets slutskede.

Redan idag har vi i Sverige långtgående möjligheter att påverka hur vi ska behandlas vid livets slut. Vi har en palliativ vård som drivs av principen att ge en så god vård som möjligt för den som är döende, utan sikte på att förlänga patientens liv. Tyvärr är det inte alla som nås eller kommer i åtnjutande av den fina palliativa vården som lagen föreskriver, vilket gör detta till en viktig uppgift för de kommunala och regionala pensionärsråden.

Diskussionen om att underlätta människors dödsprocess är en viktig fråga. Med den medicinska utvecklingen som ger fler och bättre behandlingsalternativ för att bota och bromsa livshotande sjukdomar är det angeläget att debatten om principerna som styr vården i livets slutskede går i takt med möjligheterna att förlänga livet. Debatten förs också av flera olika aktörer i det svenska samhället.

PRO:s styrelse menar dock att frågan om dödshjälp inte är en fråga för PRO att driva. PRO bör däremot kunna prata om och bedriva studiecirkel om döden, som vi alla vet är en konsekvens av livet. PRO har aktivt deltagit i forskningsprogrammet DöBra vid Karolinska institutet och Umeå Universitet, som fokuserar på frågor kring döende, död och sorg för att kunna förbereda personer inför mötet med livets slutskede. PRO prioriterar hårt bland de frågor som är viktiga för äldre och styrelsen menar att den kan komma att överskugga det arbete PRO utför för att förbättra levnadsvillkoren för äldre i livets många olika skeden.

Styrelsen föreslår kongressen besluta

att avslå motionen.

Motion 125

PRO Hermansby

PRO-distriktet Bohuslän

Ökad trygghet och säkerhet i arbetslivet

Till dags dato (21/9–21) har i år 28 st personer dödats i arbetsolyckor i Sverige.

Mellan 40 – 60 personer dör varje år på grund av arbetsolyckor i Sverige (undantaget coronaåret 2020 då antalet slutade på 29 st).

Det är seriöst arbetande arbetstagare; föräldrar, döttrar, söner och vänner /anhöriga som gick till jobbet för att göra en nyttig insats.

Samtidigt drabbas naturligtvis ytterligare ett stort antal medmänniskor av chock, sorg och saknad efter en traumatisk upplevelse.

Dessa olycksfall uppmärksammas inte i tillräcklig omfattning i den massmediala bevakningen. De försvinner lätt i den trendiga nyhetsbevakningen som jagar klick och lösnummerförsäljning.

Ett av Reinfeldt-regeringens (2006–2014) ("den nya arbetarregeringen") första beslut var att avveckla arbetslivsinstitutet 1 juli 2007. Detta jämte kraftigt bantade anslag till Arbetsmiljöverket

Arbetslivsinstitutet bedrev internationellt respekterad och ledande forskning inom arbetslivets olika faktorer.

På 1950-talet var antalet dödsfall i arbetsrelaterade olyckor ca 400st.

Antalet sjönk sedan kontinuerligt (med Estoniakatastrofen som tragiskt undantag) till början av 2000-talet och har sedan legat på samma nivå.

Jag/vi föreslår kongressen besluta

att Uppvakta riksdagens partier och ansvariga statsråd med krav om att kraftfulla satsningar görs på trygghet och säkerhet i arbetslivet.

Kent Nilde

070558832

kentnilde@yahoo.se

Distriktets utlåtande

Bifall

Distriktet antar motionen som sin egen och skickar till Kongressen för beslut.

Styrelsens utlåtande och förslag till beslut

Föredragande: Jan Andersson och Inger Jonasson Sjödin

Föredragandestöd: Marie Näslund

PRO Hermansby och PRO-distriktet Bohuslän föreslår att PRO ska uppvakta riksdagens partier och statsråd med krav på kraftfulla satsningar på trygghet och säkerhet i arbetslivet.

Styrelsen delar motionärens uppfattning om vikten av kraftfulla satsningar på trygghet och säkerhet i arbetslivet. Våra pensioner är ett kvitto på hur det ser ut i samhälle och arbetsliv dvs. nivån på våra pensioner grundläggs i stor utsträckning innan vi blir pensionärer. Orättvisor, ojämlikhet och ojämställdhet i samhället i stort tar vi med oss in i pensionssystemet. Ska vi kunna åstadkomma reella, hållbara och rättvisa pensioner i framtiden krävs reformer inte bara inom ramen för pensionssystemet utan även i stor utsträckning utanför pensionssystemet. Reformerna i arbetslivet i form av högre löner/bättre villkor, bra fysisk och psykisk arbetsmiljö, likabehandling oavsett ålder, anställnings- och omställningstrygghet är avgörande för en mer jämlik och jämställd framtida pension och för människor vilja och möjlighet att arbeta längre.

Styrelsen föreslår kongressen besluta

att bifalla motionen.

Motion 126

PRO Hermansby

PRO-distriktet Bohuslän

Utplåna narkotikabruket

Motion om att utplåna narkotikabruket som ekonomisk drivkraft i de kriminella nätverkens verksamhet.

Under en (1) enskild vecka konsumerades i de mest centrala delarna av Stockholm narkotika för motsvarande 30 miljoner kronor. (Enligt ett av SVT:s samhällsgranskande program - efter analys av avloppsvatten)

I Uddevallas hamn beslagtogs narkotika för motsvarande 200 miljoner kronor.

När en av narkotikapolisens "narkotikahundar" pensionärer hade den hittat droger för motsv. 265 miljoner det senaste året.

Flödet av summorna som florerar i den kriminella maffia-världens marknad är ofattbara och oerhörda.

Vissa människor fastnar i missbruk och misär. Familjer splittras och barn växer upp under fruktansvärda förhållanden.

Vissa andra drogbrukare lever som socialt etablerade och fullt fungerande familjefäder, arbetskamrater och yrkesarbetande i alla samhällets olika ansvarskrävande arbetsuppgifter.

Vid 1990-talets början visste narkotikapolisen i Göteborg att det fanns ca 600st socialt etablerade brukare i kommunen. (Vad är antalet 2021?)

Nyligen fann polisen, hos en anhållen person, som kundlista som omfattar ca 700st narkotikakunder - förmodligen "socialt etablerade".

Jag/vi föreslår kongressen besluta

att PRO driver på riksdagen för att utveckla en aktivt åtgärdande och förebyggande narkotikapolitik bestående av minst två huvudlinjer.

1 Behandling av personer som hamnat i beroende.

2 Opinionsaktiviteter och informationskampanjer riktade till "festknarkare" och socialt etablerade brukare. (all ickemedicinsk hantering av narkotika är ju dessutom olaglig)

Kent Nilde

0705588321

kentnilde@yahoo.se

Distriktets utlåtande

Bifall

Distriktet antar motionen som sin egen och skickar till Kongressen för beslut.

Styrelsens utlåtande och förslag till beslut

Föredragande: Jan Andersson

Föredragandestöd: Marie Näslund

I motionen föreslås att PRO ska driva på riksdagen för att utveckla en aktivt åtgärdande och förebyggande narkotikapolitik bestående av minst två huvudlinjer. Den första är behandling av personer som hamnat i beroende och den andra består av opinionsaktiviteter och informationskampanjer riktade till "festknarkare" och socialt etablerade brukare.

Motionen beskriver på ett förtjänstfullt sätt såväl narkotikans utbredning i Sverige som flera av de negativa följder som narkotikabruket för med sig.

Det handlar om missbruk som slår sönder familjer och enskildas liv, liksom om kopplingar till grov kriminell verksamhet och kriminella gäng.

PRO är en intressepolitisk organisation som påverkar samhällsutvecklingen för att förbättra pensionärers levnadsvillkor. De frågor vi driver utgår alltid från äldres behov och intressen och att främja hälsa är en del i detta. Det är dock inte styrelsens uppfattning att narkotikapolitik är en för äldre tillräckligt närliggande fråga för att PRO ska prioritera att driva den.

Styrelsen föreslår kongressen besluta
att avslå motionen.

Motion 127

PRO Billingsfors

PRO-distriktet Norra Älvsborg

Stöd till pensionärsorganisationerna

Föreningslivet utsattes under pandemin för mycket stora och svåra påfrestningar. En "livsnerv" i Sverige klipptes mer eller mindre av. Inom PRO är erfarenheterna många om konsekvenserna av pandemins utbredning.

Nu måste verksamheten på nytt byggas upp på flera håll, utvecklas ännu mer, stärka den sociala gemenskapen och leva upp till folkrörelsen i PRO i dess mest positiva mening.

Devisen "PRO gör Sverige friskare, klokare och roligare" ska åter igen spegla PRO:s roll bland pensionärer, och bärs upp av ett omfattande ideelt arbete.

Samhället ger stöd till föreningslivet i sin helhet. Stödet varierar i allmänhet och i fråga pensionärsorganisationerna är bilden splittrad - framför allt i kommunerna. Frågan om en översyn av samhällets stöd till pensionärsorganisationerna blir ännu mer angelägen mot bakgrund av den roll som dessa spelar i samhället för att berika det goda livet för äldre människor. utan deras omfattande verksamhet hade samhället fått ikläda sig ett mycket större ansvar för pensionärernas vardagsliv.

I en tid då kraven på att bryta ensamheten för många äldre, öka rörligheten för pensionärer och deras delaktighet i samhället sätter ofrånkomligen fokus på villkoren för att pensionärsorganisationernas ideella arbete ska motsvara stora förväntningar även i dessa avseenden.

Aktiva pensionärer förtjänar ökad respekt och uppmärksamhet.

Jag/vi föreslår kongressen besluta

att tillsammans med PRO-distrikten och föreningarna/samorganisationer genom ett aktions och opinionsbildande arbete till förmån för ett ökat samhällsstöd till pensionärsorganisationerna.

Solveig Nettelbo

0704134623

solveig.nettelbo@telia.com

Distriktets utlåtande

Bifall

Höstmöte 2021-12-02 har bifallit motionen.

Styrelsens utlåtande och förslag till beslut

Föredragande: Jan Andersson

Föredragandestöd: Johanna Hållén

PRO:s styrelse delar motionärens uppfattning om att PRO och andra pensionärsorganisationer bidrar till att göra livet som pensionär meningsfullt, förebygger ohälsa och främjar gemenskap och samvaro. Devisen "PRO gör Sverige friskare, klokare och roligare" stämmer väl för den verksamhet som PRO bedriver. Då pensionärsorganisationer gör en viktig insats för samhället som helhet, bör kommuner, regioner och stat bidra ekonomiskt för att skapa goda förutsättningar för verksamhet i hela landet. Redan idag uppmärksammar PRO kommuner, regioner och stat på den nytta organisationen gör och behovet av bidrag för att kunna bedriva verksamhet. Självklart kommer detta opinionsbildande arbete fortsätt för att stödet till pensionärsorganisationerna ska öka.

Styrelsen föreslår kongressen besluta

att bifalla motionen.

Motion 128

PRO Vänersborg

PRO-distriktet Norra Älvsborg

Satsa 10 kr mer per pensionär till pensionärsorganisationerna.

Pensionärsorganisationerna spelar en unik roll i varje kommun i hela samhället.

Verksamheten spänner över flera fält, och aktiva pensionärer berikar sina liv. Den sociala gemenskapen lever, och äldre människor förverkligar sina intressen.

Pensionärsorganisationerna representerar folkrörelser i dess mest positiva mening. De främjar därför också flera samhällsintressen.

Kommunerna har flera skäl att underlätta för pensionärsorganisationerna att fullgöra sina uppdrag på ett ännu bättre sätt i framtiden. Detta blir ännu mer betydelsefullt mot bakgrund av den roll dessa spelar i samhället för att berika det goda livet och ett värdigt liv för äldre människor.

Kommunernas stöd till pensionärsorganisationerna visar stora skillnader, oklara motiv för stödet och svårt att få en överblick av detta.

Det är hög tid för ett nytänkande i kommunerna. De måste ta till sig den roll som pensionärsorganisationerna faktiskt betyder för äldre människor. Detta framstår som ännu mer angeläget sedan restriktioner har lättats och/eller upphävts med anledning av pandemin.

Ett kraftigt ökat stöd till pensionärsorganisationerna blir därför också en del av kommunernas samlade politik för ett gott liv för äldre människor. Utmaningen är att varje kommun satsar minst 10 kr mer per pensionär i stöd till pensionärernas egna organisationer.

Jag/vi föreslår kongressen besluta

att uppmana varje kommun att höja stödet till pensionsorganisationerna med minst 10 kr per pensionär 2023.

Sture Ivarsson

0706812319

stureivar@hotmail.com

Distriktets utlåtande

Avslag

Distriktets höstmöte 2021-12-02 avslog motionen med följande motivering:

- att det är svårt för distriktet att påverka kommunernas föreningsbidrag.

Styrelsens utlåtande och förslag till beslut

Föredragande: Jan Andersson

Föredragandestöd: Johanna Hållén

PRO:s styrelse delar motionärens uppfattning om att PRO och andra pensionärsorganisationer bidrar till att göra livet som pensionär meningsfullt, förebygger ohälsa och främjar gemenskap och samvaro. Då pensionärsorganisationer gör en viktig insats för samhället som helhet, bör kommuner, regioner och stat bidra ekonomiskt för att skapa goda förutsättningar för verksamhet i hela landet. Redan idag uppmärksammar PRO kommuner, regioner och stat på den nytta organisationen gör och behovet av bidrag för att kunna bedriva verksamhet. PRO driver tillsammans med de övriga pensionärsorganisationerna kravet på ett ökat statligt bidrag till pensionärsorganisationerna. Det är ett krav som PRO:s ledamöter i de regionala och kommunala pensionärsråden också kan driva, gärna i samverkan med övriga pensionärsorganisationer.

Styrelsen föreslår kongressen besluta

att besvara motionen.

Motion 129

PRO-distriktet Örebro län

Bilskatt

Två bilägare helt oberoende av varandra.

Det som de har gemensamt är att de är ägare av exakt likadana bilar av samma årsmodell. Likheten består av att de betalar exakt samma bilskatt

Det som dock skiljer dem åt är, den ena bilägaren kör upp till 1.000 mil per år, troligtvis en pensionär. Den andra bilägaren kör 10.000 mil eller mer per år.

Kontentan av detta blir, ju färre mil man kör desto mindre slitage på vägnätet och utsläpp i naturen, ju mera bilskatt får man betala per körda mil.

Bilägaren som kör 10.000 mil eller mera sliter mer på vägnätet och ökar utsläppet i naturen, men betalar mindre i bilskatt per körda mil.

Jag/vi föreslår kongressen besluta

att bilskatten skall regleras utifrån antal körda mil per år.

Jerry Elvin
070-5450490
jerry.elvin@telia.com

Distriktets utlåtande

Avslag

Styrelsen anser att befolkningen på landsbygden skulle drabbas värre då de har längre färdvägar och i många fall saknar kollektivtrafik

Styrelsens utlåtande och förslag till beslut

Föredragande: Jan Andersson

Föredragandestöd: Marie Näslund

I motionen föreslås att PRO ska driva frågan om att fordonsskatten ska regleras utifrån antal körda mil eftersom den som kör mindre orsakar mindre slitage på vägarna och förorenar mindre.

Fordonsskatt betalas idag av alla som äger ett fordon. Storleken på fordonsskatten beror främst på fordonsslag, drivmedel och skattevikt. Sedan några år tillbaka har ett så kallat bonus-malus-system införts, det vill säga en koldioxidbaserad fordonsskatt som är tänkt att styra konsumenters köp mot bilar som är bättre ur klimatsynpunkt.

Klimat- och miljöskatter konstrueras oftast enligt principen att "förorenaren betalar". Det innebär i fallet med personbilar att fasta kostnader såsom fordonsskatten är lika stor för likadana fordon – att äga en bil smutsar i sig inte ner. När lagstiftaren vill försöka minska utsläppen med hjälp av skatteinstrumentet så använder man sig därför i stället primärt av drivmedelsskatter. På så sätt beskattar man användningen av fordonet – det är ju genom att köra bilen som det blir vägslitage och utsläpp. Styrelsen menar att principen om att förorenaren betalar är en bra princip för miljö- och klimatskatter.

Styrelsen föreslår kongressen besluta

att avslå motionen.